

LUNDS UNIVERSITET

NATIONALEKONOMISKA INSTITUTIONEN

NEKH01 - KANDIDATUPPSATS

Ekonomiskt bistånd

En tvärsnittsstudie om arbetslöshet bland bidragstagare i 23 EU-länder

Uppsatsförfattare:
Mattias Tödt

Handledare:
Andreas Bergh

2020

LUNDS UNIVERSITET

Abstract

Unemployment has always been a fiercely debated topic in the social debate. Today's modern welfare societies have social protection networks aimed at protecting and helping individuals who, for various reasons, have fallen outside the labor market. These safety nets are aimed at maintaining a reasonable standard of living. Financial aid is the *pis aller* of the social protection network to prevent people from falling into poverty. This research is a cross-sectional study that analyzes the relationship between financial aid and unemployment for 23 EU countries. The study finds a positive relationship between financial aid and unemployment rate over time. For households with zero children guaranteed minimum income (financial aid) is found to have a significant effect of unemployment, where an increase of guaranteed minimum income by one percentage point increases the unemployment rate by 0.190 percentage points during the period 2008 to 2018. This effect is also found to be significant over time for households with two children, however with reduced power. An increase in guaranteed minimum income by one percentage point for households with two children increases unemployment rate by 0.136 percentage points during the period 2008 to 2018. Furthermore, the study shows that the marginal effect of guaranteed minimum income is higher for both household types when adjusted for youth unemployment rate during the period 2008 to 2018.

Keywords: Guaranteed minimum income benefits, financial aid, unemployment, youth unemployment

Sammanfattning

Arbetslöshet har alltid varit ett hett debatterat ämne inom den samhällsvetenskapliga debatten. Dagens moderna välfärdssamhällen har sociala skyddsnät som syftar till att skydda och hjälpa individer som av olika anledningar har hamnat utanför arbetsmarknaden. Skyddsnäten syftar till att upprätthålla en skälig levnadsstandard. Ekonomiskt bistånd är den sista instansen av sociala skyddsnät som ska motverka att människor hamnar i fattigdom. Detta arbete är en tvärsnittsstudie som analyserar sambandet mellan ekonomiskt bistånd och arbetslöshet för 23 EU-länder. Studien visar på ett positivt samband mellan ekonomiskt bistånd och arbetslöshet över tid. För hushåll med noll barn hittas en signifikant effekt av garanterad minimuminkomst (ekonomiskt bistånd) på arbetslöshet, där en höjning av garanterad minimuminkomst med en procentenhet ökar arbetslösheten med 0.190 procentenheter under perioden 2008 till 2018. Även för hushåll med två barn hittas en signifikant effekt över tid, dock med minskad effekt. En höjning av garanterad minimuminkomst med en procentenhet för hushåll med två barn ökar arbetslösheten med 0.136 procentenheter under perioden 2008 till 2018. Vidare visar studien att marginaleffekten av garanterad minimuminkomst är högre för båda hushållstyperna när det korrigeras för ungdomsarbetslöshet under perioden 2008 till 2018.

Nyckelord: Garanterad minimuminkomst, ekonomiskt bistånd, arbetslöshet, ungdomsarbetslöshet

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4
1.1 Kontext	4
1.2 Syfte och frågeställning	5
1.3 Disposition	5
2. BAKGRUND	6
2.1 Ekonomiskt bistånd	6
2.2 Forskningsgenomgång	6
3. TEORI	8
3.1 Preferenser	8
3.2 Budgetrestriktion	9
3.3 Nyttomaximering.....	10
3.4 Inkomsteffekt.....	11
3.5 Ekonomiska incitament	12
4. METOD OCH MATERIAL	14
4.1 Metod	14
4.2 Data	17
5. RESULTAT	20
5.1 Regelverk ekonomiskt bistånd (<i>social assistance</i>)	20
5.2 Samband mellan ekonomiskt bistånd och arbetslöshet bland bidragstagare.....	27
6. DISKUSSION	39
6.1 Negativt samband mellan arbetslöshet och garanterad minimuminkomst för 2018.	39
6.2 Marginaleffekten av garanterad minimuminkomst på arbetslöshet och ungdomsarbetslöshet	40
6.3 Förbättringspotential av arbetet	42
7. SLUTSATSER	43
REFERENSER	44

1. Inledning

1.1 Kontext

Arbetslöshet är en ständig politisk aktuell fråga. Varje land är beroende av att majoriteten av befolkningen som kan jobba faktiskt befinner sig i arbete. En av de viktigaste inkomstkällorna för en stat är skatteintäkter från den arbetande befolkningen (Eurostat, 2019). Skatteintäkterna används för att finansiera välfärdsprogram, sjukvård, skola, infrastruktur, försvar, rättssystem med mera. I ett land med hög arbetslöshet ökar den ekonomiska pressen på den arbetande befolkningen, eftersom färre arbetare ska försörja fler ickearbetande människor. Det är därför av stor vikt för beslutsfattare att ha insikt i och förståelse kring faktorer som påverkar arbetslöshet.

Inom försäkringsbranschen är det allmän vetskap att en person som är helt försäkrad mot all form av ekonomisk förlust kommer bete sig mindre varsamt än gemene man. Med andra ord innebär det till exempel att vissa bilister som har mer generösa och heltäckande bil- och sjukförsäkringar onekligen skulle ta större risker som innebär ökade kostnader för försäkringsbolagen. För att undvika och minimera denna effekt kräver försäkringsbranschen att försäkringstagaren betalar en del av kostnaden om olyckan är framme, en självrisk (Investopedia, 2019). Fenomenet är känt som ”moral hazard”.

Ett liknande dilemma förekommer även inom välfärdssystemen. Välfärdssystem syftar till att skydda medborgare från fattigdom genom olika sociala skyddsnät (Bruér, 2019). Skyddsnäten kan liknas vid försäkringar, där skyddsnäten minskar den generella attityden att hjälpa sig själv ur fattigdom. Ekonomiskt bistånd för arbetslösa hushåll är ett exempel på sociala skyddsnät som finns i en välfärdsstat. Med bakgrund av försäkringsindustrins ”moral hazard” dilemma, kan inkomtskydd ha en liknande effekt, där hushållens incitament att börja jobba och ta sig ur fattigdom minskar. Istället finns det en risk att hushållen fastnar i försörjningsstöd och arbetslöshet.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med detta arbete är att jämföra olika EU-länders nivåer av ekonomiskt bistånd och hur dessa nivåer förhåller sig till arbetslöshet. De ekonomiska incitamenten för arbetslösa hushåll påverkas av bland annat mängden av transfereringar från staten (Borjas, 2016).

De konkreta frågeställningarna är:

- Hur skiljer sig regelverken kring ekonomiskt bistånd bland de observerade EU-länderna?
- Finns det ett samband mellan ekonomiskt bistånd och arbetslöshet bland bidragstagare?

Frågeställningarna syftar till att angripa och ge djupare förståelse kring EU-länders välfärdspolicyer och hur dessa policyer påverkar arbetslösheten. Arbetet fokuserar endast på policyn ”ekonomiskt bistånd” och vilket samband detta har med arbetslöshet. Det finns många andra policyer som ger upphov till ökad inkomst för arbetslösa hushåll, till exempel arbetslöshetsförsäkring, sjukförsäkring, barnbidrag, aktiva arbetsmarknadsprogram, inkomstunderhåll med mera (OECD, 2019). Vidare avser arbetet även ge bättre underlag i den politiska debatten angående välfärden och sociala skyddsnät.

1.3 Disposition

Arbetet delas upp i sex olika delar, där första delen är en introduktion till ämnet och presentation av frågeställningarna. Därefter ges en kort bakgrund i avsnitt 2 kring ekonomiskt bistånd och tidigare forskning gällande olika bidragssystem och arbetslöshet. Nästa del i arbetet redogör för frågeställningens teoretiska utgångspunkt som behandlar Labour-Leisure Choice modellen. Del 4 i arbetet diskuteras valet av metod och material och vilka begränsningar som gjorts. I avsnitt 5 presenteras resultaten från regressionsanalysen. Arbetet fortsätter sedan med en diskussion i del 6 och avslutningsvis presenteras slutsatserna från studien i avsnitt 7.

2. Bakgrund

2.1 Ekonomiskt bistånd

Det moderna samhället har särskilda sociala skyddsnet för att hjälpa arbetslösa individer att ha en inkomst som upprätthåller en viss nivå av levnadsstandard. Ekonomiskt bistånd är den sista instansen i det sociala skyddsnetet som syftar att ge en skälig levnadsnivå och begränsa att människor hamnar i fattigdom (Socialstyrelsen, 2019; OECD, 2020). Ekonomiskt bistånd innebär finansiellt stöd för att kunna ha tak över huvudet, mat på bordet och kläder på kroppen. Hur mycket finansiellt stöd ett hushåll är berättigat till beror bland annat på om det är ett singel- eller parhushåll och om det finns barn i hushållet (OECD, 2019). Ekonomiskt bistånd har särskilda krav vilka måste vara uppfyllda innan ett hushåll är berättigat till stödet (OECD, 2018). I detta arbete kommer ekonomiskt bistånd att benämnas som garanterad minimuminkomst. Det är en översättning från ”Adequacy of Guaranteed Minimum Income benefits” vilken är en variabel från OECD:s databas som mäter inkomsten för fyra olika hushållstyper som befinner sig i arbetslöshet (OECD, 2020).

2.2 Forskningsgenomgång

Parker redogör i ”The Moral Hazard of Social Benefits” (1982) för hur sociala välfärdsprogram som ger finansiellt stöd riskerar försvaga de ekonomiska incitamenten till arbete. Eftersom finansiellt stöd minskar skillnaden i inkomst mellan arbete och ickearbete kan det skapa en negativ effekt, där människor som kan arbeta inte gör det. Parker (1982) poängterar att det måste vara lönsamt och attraktivt att arbeta. Även låga inkomststöd kan ge upphov till minskade incitament till arbete om ersättningen för arbete efter skatt är låg (Parker, 1982). Parker (1982) illustrerar dilemmat genom en balansvåg, där levnadsstandarden för arbetslöshet är en funktion av försörjningsstödsnivåer i ena vågskålen och levnadsstandarden för arbete som en funktion av lön, skatt och arbetskostnader i andra vågskålen. För att upprätthålla incitament till arbete måste den senare vågskålen alltid väga ”tyngre”. Politiska beslut som innebär höjningar av försörjningsstöd och skatter kommer påverka balansen till fördel för arbetslöshet (Parker 1982). Den ojämna balansen kan ge

upphov till en negativ spiral, där högre försörjningsstödsnivåer bidrar till fler bidragstagare som i sin tur orsakar högre skatter för att finansiera välfärdsprogrammen (Parker, 1982).

Parker (1982) analyserar vilken påverkan sociala bidrag och skattesatser har på incitamenten för arbete i Storbritannien. I studien lyfter Parker (1982, s.43) fram ”arbetslöshetsfällan”.

Parker (1982) menar att de relativa fördelarna med att gå från sysslös till sysselsatt är för låga. Löntagare klarar sig endast marginellt bättre än den som lever på finansiellt stöd. I vissa fall kan låginkomsttagare ha lägre nettoinkomst än personer som lever på finansiellt inkomststöd (Parker 1982). En av slutsatserna i studien är att låginkomsttagare och familjer få oproportionerligt höga inkomstbidrag i relation till deras lön när de går från sysselsättning till arbetslöshet (Parker 1982). Parallellt med detta börjar Storbritanniens skattesystem verka redan vid låga inkomster, vilket medför att nettoinkomsten från betald ersättning är oproportionerligt små (Parker, 1982). Konsekvenserna av denna inkomstfördelning är arbetslöshet, inflation och låg tillväxt (Parker, 1982).

I en studie av Stenberg och Brännström (2009) hittar författarna ett signifikant samband mellan socialbidrag och arbetslöshet. Författarna tittar på arbetslöshet och socialbidrag i en tidsserieanalys från efterkrigstiden fram till 90-talet. Stenberg och Brännström (2009) undersöker vilken variabel som är ”lokomotiv” och vilken variabel som är den ”efterföljande vagnen” gällande arbetslöshet och socialbidrag. Undersökningen visar på att det är arbetslösheten som anpassar sig efter variationer i socialbidragstagandet, både på lång och kort sikt under den aktuella tidsperioden. Det ska också kommenteras att den aktuella tidsperioden som Stenberg och Brännström (2009) undersökte kännetecknades av låg arbetslöshet och hög sysselsättning.

En studie från Norge visar på att generösa bidragsstöd, i kombination med obligatoriska och individanpassade aktiveringsprogram, bidrog till att fler personer som av olika anledningar var olämpliga eller ej anpassade för arbete fick i högre grad anställning (Markussen och Roed, 2016). Med olämpliga eller ej anpassade menas individer som har varit arbetslösa under längre tid, kan ha svaga språkkunskaper, sociala handikapp, drog- och alkoholmissbruk för att ge några exempel. Författarna har analyserat Norges ”Qualification Program” vilket lanserades 2007 för att hjälpa arbetslösa ut ur fattigdom. De kom fram till en positiv effekt gällande möjligheten att få jobb för individer som har deltagit i programmet. Fyra år efter inträde i programmet hade sannolikheten för en individ att få jobb ökat med 18 procent

(Markussen och Roed, 2016). Programmet var uppbyggt på ett sådant sätt att deltagarna var ”aktiva” på heltid. Med tanken på att programmet var så generöst uppbyggt med en kombination av rådgivning, arbetsträning, medicinsk rehabilitering/terapi, social träning och finansiellt stöd till individerna bidrog detta till höga kostnader för programmet. Dessvärre framgår det inte hur ”lönsamt” programmet var, då författarna inte hade tillgång till relevant data för att jämföra de långsiktiga fördelarna med kostnaderna för programmet (Markussen och Roed, 2016).

Krueger och Mayer (2002) ger en bra överblick i handboken ”Labor Supply Effects of Social Insurance” kring den empiriska forskningen gällande sociala välfärdsprogram/försäkringsprogram vilka syftar till att skydda och hjälpa människor som är arbetslösa eller inte kan arbeta. Krueger och Mayers (2002) lyfter fram att forskning har visat att sociala välfärdsprogram/försäkringsprogram tenderar att förlänga tiden i arbetslöshet.

I början på 90-talet genomfördes en viktig välfärdsreform i USA (Moffitt, 2007). Reformen fokuserade främst på familjer med ensamstående mammor och innebar ett stöd i form av finansiella medel. Det som särskilde reformen från tidigare program, var att det för första gången infördes trovärdiga och verkställbara arbetskrav mot bidragstagarna (Moffitt, 2007). Dessutom fastställdes en tidsgräns för hur lång tid en familj kunde ta del av programmet. För att säkerställa och följa upp arbetskraven, kunde familjer bli utsatta för så kallade ”sanktioner” om man inte efterlevde kraven (Moffitt, 2007). Sanktioner kunde innebära att familjer fick reducerat eller inget finansiellt stöd. Moffitt (2007) sammanfattar i ”Welfare Reform: The U.S. Experience” de viktigaste resultaten och effekterna av reformen. Reformen bidrog till att sysselsättningen hos ensamstående mammor ökade, liksom medelinkomsten och familjeinkomsten (Moffitt, 2007). Dessutom minskade fattigdomsration för ensamstående mammor som en konsekvens av reformen (Moffitt, 2007).

3. Teori

3.1 Preferenser

Den teoretiska utgångspunkten för det här arbetet grundar sig i Labor-Leisure Choice modellen. Modellen visar hur en individs konsumtionsnivå beror på hur många timmar

individen väljer att arbeta och hur många timmar individen väljer att inte arbeta.

Grundkonceptet för modellen är att alla individer vill maximera sin nytta (Borjas, 2016).

Beroende på hur mycket nytta en individ får av arbete respektive fritid kommer individen att anpassa sig så att optimalt antal timmar läggs på arbete respektive fritid. Hur individen väljer detta beror på marginalnyttan han eller hon får av att arbeta en extra timme gentemot marginalnyttan av att lägga en extra timme på ickearbete. Individens totala nytta uttrycks som en nyttofunktion av C (konsumtion) och L (antal timmar av fritid) (Borjas, 2016):

$$U = f(C, L)$$

3.2 Budgetrestriktion

Hur mycket en individ kan konsumera (C) begränsas av individens inkomst och tid.

Individens inkomst beror på andelen arbetade timmar (h), timlönen (w) och transfereringar (V) från staten (Borjas, 2016).

$$C = wh + V$$

En individ har två valmöjligheter när det kommer till hur han eller hon ska spendera sin tid: arbete (h) eller fritid (L). Summan av tiden som spenderas på arbete respektive fritid representerar totalt antal tillgängliga timmar en individ har under en viss period. Totalt antal timmar per månad T , ges av $T = h + L$. Detta ger följande ekvationer:

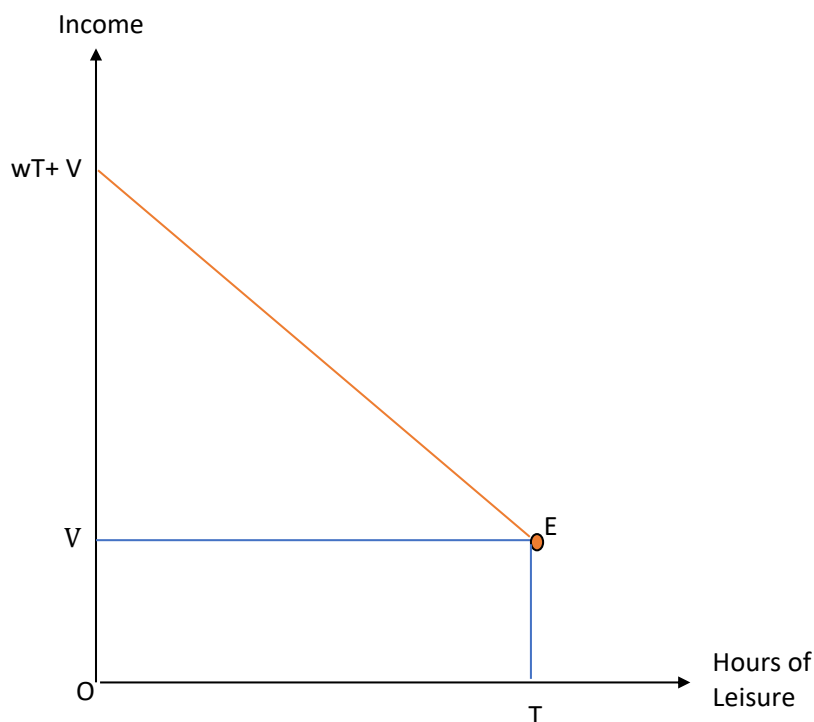
$$C = w(T - L) + V$$

$$C = (wT + V) - wL$$

$$wT + V = C + wL$$

(Borjas, 2016)

Individens maximala inkomst ges av $wT + V$. Det är alltså summan av lönen, wT , vid konstant sysselsättning under hela perioden T och summan av transfereringar V . Kostnaden för ickearbete är wL eftersom en timme spenderad på fritid (L) hade istället kunnat spenderas på en timme arbete (h) och genererat inkomst (Borjas, 2016). Punkt E i Figur 1 illustrerar inkomstnivån (V) för en individ som är arbetslös (Borjas, 2016). Inkomsten består endast av transfereringar V från staten (Figur 1).

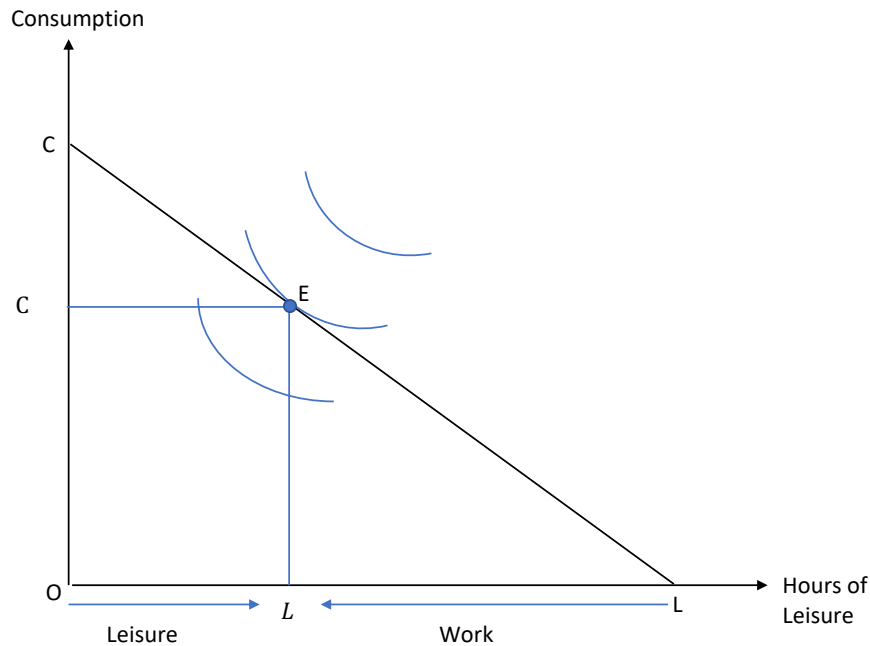
Figur 1. Budgetlinje

3.3 Nyttomaximering

Vid antagandet att en individ vill maximera sin nytta, uppfylls detta antagande när budgetlinjen tangerar indifferenskurvan (Figur 2) (Borjas, 2016). Med andra ord så är lutningen på budgetlinjen lika med lutningen på indifferenskurvan (Figur 2). Det innebär att kvoten mellan marginalnyttan för fritid (L) och marginalnyttan för konsumtion (C), är lika med timlönen (w) (Borjas, 2016). Timlönen (w) är den marginella substitutionskvoten som marknaden erbjuder (till vilket pris en individ kan ge upp en extra timme fritid i utbyte mot konsumtion) (Borjas, 2016).

$$\frac{MU_L}{MU_C} = w$$

Figur 2 illustrerar en individ som maximerar sin nytta genom att fördela sin tid så att optimalt med timmar spenderas på arbete respektive ickearbete. Nyttomaximeringen uppnås i punkt E där indifferenskurvan tangerar budgetlinjen (Borjas, 2016).

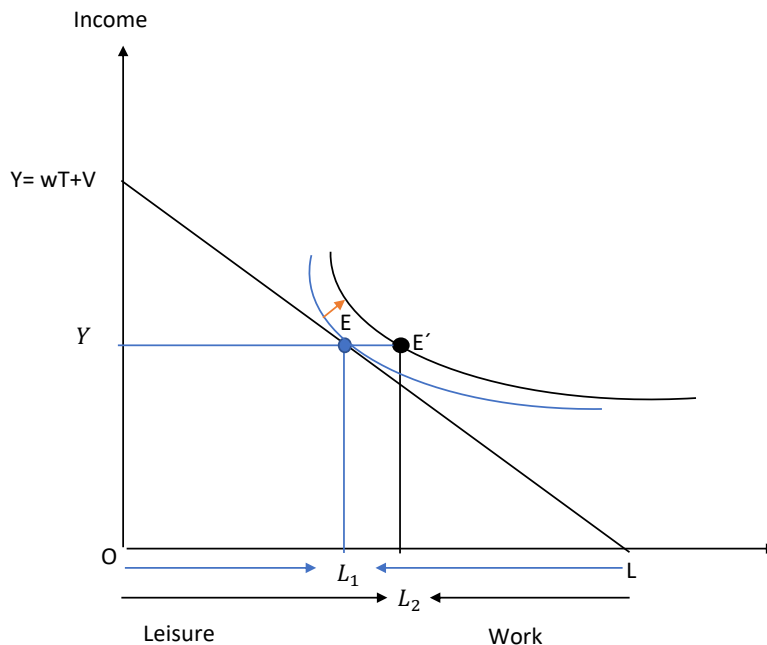

Figur 2. Konsumtion och fritid, jämvikt

3.4 Inkomsteffekt

Inkomsteffekt innebär vilken effekt en förändring i transfereringar har på en individs/hushålls totalinkomst och hur detta påverkar antalet arbetande timmar (Borjas, 2016). Vid antagandet att timlönen, w , är konstant är det därmed beloppet på transfereringar som påverkar inkomsteffekten och individens/hushållets efterfrågade kvantitet av inkomstbringande arbete och ickearbete (fritid) (Borjas 2016). För individer/hushåll som får högre transfereringar i form av högre ekonomiskt bistånd, innebär det att inkomstskillnaden mellan arbete och ickearbete minskar. Eftersom varan "leisure- ickearbete", har blivit mindre kostsam, eller annorlunda uttryckt, arbete har blivit dyrare relativt ickearbete, kan vi förvänta oss att individer/hushåll konsumerar mer av varan "ickearbete" (givet att ickearbete är en normal vara) (Borjas, 2016). En konsekvens av detta skulle innebära att fler individer/hushåll går från arbete till bidragsförsörjande (Borjas 2016). Ju högre transfereringar, desto högre blir inkomsteffekten och fler hushåll väljer att vara kvar i arbetslöshet. Om transfereringar ökar i storlek resulterar det i ökad nytta för individen, givet att allt annat är oförändrat. Indifferenskurvan för individen skiftar då uppåt/utåt längre bort från origo i Figur 3. Effekten av detta, som illustreras i Figur 3, kompenserar individen för ökad inkomst genom att arbeta mindre, eller annorlunda uttryckt, konsumerar mer av varan ickearbete (fritid). Individen kan

befinna sig kvar på samma inkomstnivå Y , trots att han eller hon arbetar mindre (Figur 3). En ökning av transfereringars storlek ökar individens efterfrågande kvantitet av varan ickearbete (fritid) genom att förflytta sig från L_1 till L_2 (Figur 3). Slutligen befinner sig individen på en ny högre indifferenskurva i punkt E' med färre antalet arbetande timmar som resultat (Figur 3).

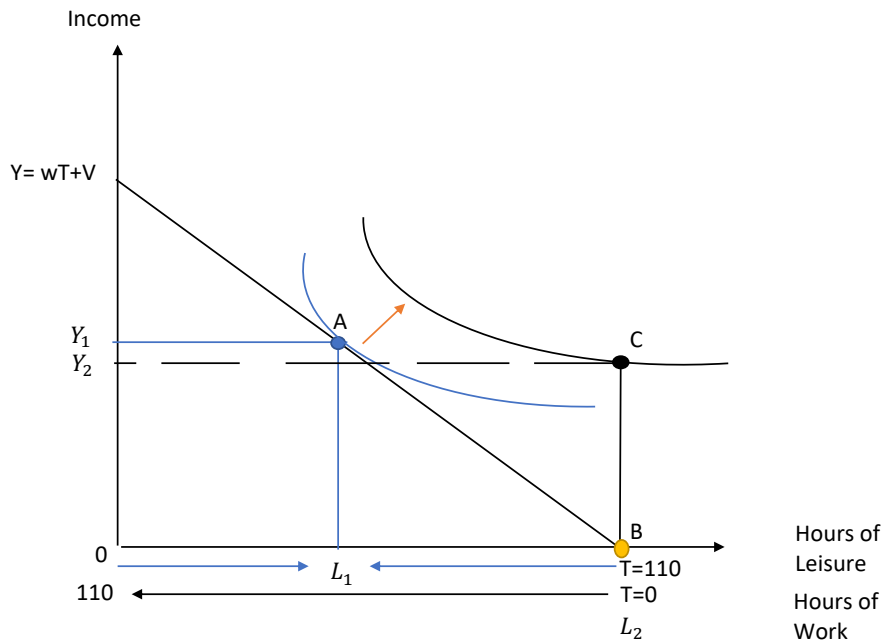

Figur 3. Transfereringar och inkomsteffekt

3.5 Ekonomiska incitament

Punkt A i Figur 4 representerar en individ som arbetar heltid, 40 timmar i veckan. Om individen förlorar sitt arbete och ofrivilligt spendera all sin tid på "fritid" och dessutom inte erbjuds/tillhandahålls någon form av ekonomiskt stöd från staten, hamnar vi i punkt B i Figur 4. I punkt B har individen ingen inkomst, och det ger inte upphov till några ekonomiska incitament (Figur 4). Individen förflyttar sig nu från punkt B till punkt C. Punkt C representerar en garanterad minimuminkomstnivå, Y_2 , för en person som är arbetslös. Om totala summan av transfereringar är tillräckligt stor, kan individen befinna sig på en högre indifferenskurva jämfört med när individen arbetade. Individens indifferenskurva skiftar då utåt, bort från origo (Figur 4). För en individ som har ett lågavlönat yrke har införandet av garanterad minimuminkomst skapat ekonomiska incitament för att spendera mer av sin tid på ickearbete (eller vara kvar i arbetslöshet) som genererar inkomst i form av bidrag. De

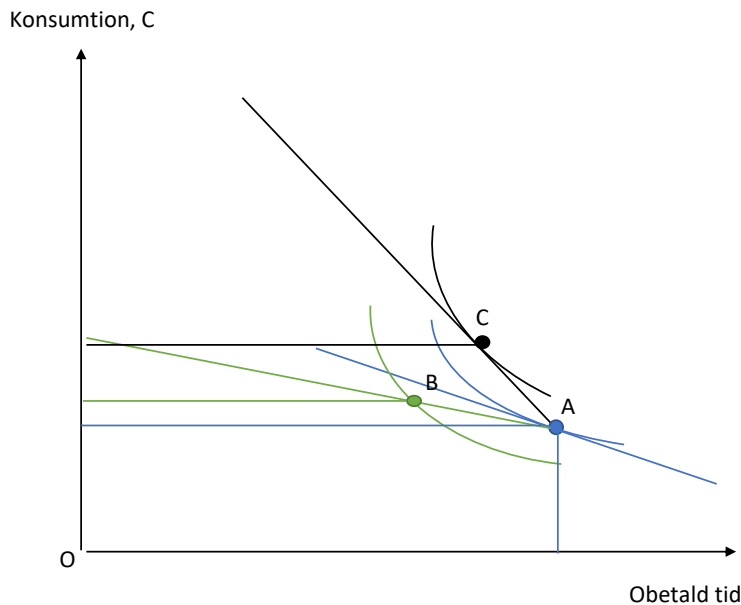
ekonomiska incitamenten är särskilt starka inom lågavlönade yrken, då inkomstskillnaden mellan lön från arbete respektive bidrag från staten är som lägst, vilket kan jämföras i inkomstnivå Y_2 och Y_1 i Figur 4.

Figur 4. Ekonomiska incitament - ökade transfereringar

Med andra ord kan sociala välfärdsprogram ge upphov till minskat deltagande på arbetsmarknaden, särskilt för individer/hushåll där inkomstskillnaden mellan lön och bidrag är låg. I Figur 5 illustreras valet för en individ att arbeta eller inte arbeta med hänsyn till olika lönenivåer. Lönenivåerna eller timlönen för en individ illustreras linjärt. Brantare lutning innebär högre timlön. Den så kallade reservationslönen, vilken förklarar den minsta inkomstökningen för att en individ/hushåll ska vara indifferent till arbete respektive ickearbete, markeras genom blå linje (Figur 5). Individens nytta från reservationslönen ges av den blå indifferenskurvan (Figur 5). Punkt A i Figur 5 representerar en individ som spenderar all sin tid på fritid (L) (eller är arbetslös) samtidigt som individen tillhandahålls en garanterad minimuminkomst (blå linje). Även om individen börjar arbeta, måste timlönen överstiga reservationslönen för att individen ska välja arbete framför fritid (arbetslöshet). I punkt B i Figur 5 illustreras denna problematik. Även om en individ kan konsumera mer i punkt B jämfört med punkt A, är individen på en lägre nyttonivå, då indifferenskurvan i punkt B (grön) är närmare origo än indifferenskurvan i punkt A (blå) (Figur 5). Det är först när timlönen är högre än reservationslönen som individen kan uppnå en högre nytta, vilket

illustreras av svart linje och svart indifferenskurva. Svart indifferenskurva är längre ifrån origo än blå indifferenskurva, vilket innebär att individen befinner sig på en högre nyttonivå jämfört med blå respektive grön indifferenskurva (Figur 5).

Figur 5. Reservationslön

4. Metod och material

4.1 Metod

Som tidigare nämnt är arbetet en tvärsnittsstudie vilken syftar till att undersöka om det finns ett samband mellan arbetslöshet och ekonomiskt bistånd. Studien tittar på 23 olika EU-länder. För att besvara frågeställningen och analysera sambandet används OLS (Ordinary Least Square) modeller i form av linjär regressionsanalys. Linjär regressionsanalys är ett bra statistiskt verktyg för att analysera förhållandet mellan en beroende y-variabel och en (eller flera) oberoende x-variabel, i detta fall arbetslöshet och garanterad minimuminkomst (ekonomiskt bistånd) (Gallo, 2015). OECD tillhandahåller aggregerad data på nationsnivå vilket lämpar sig bra för att analysera den generella effekten mellan arbetslöshet och garanterad minimuminkomst (OECD, 2018).

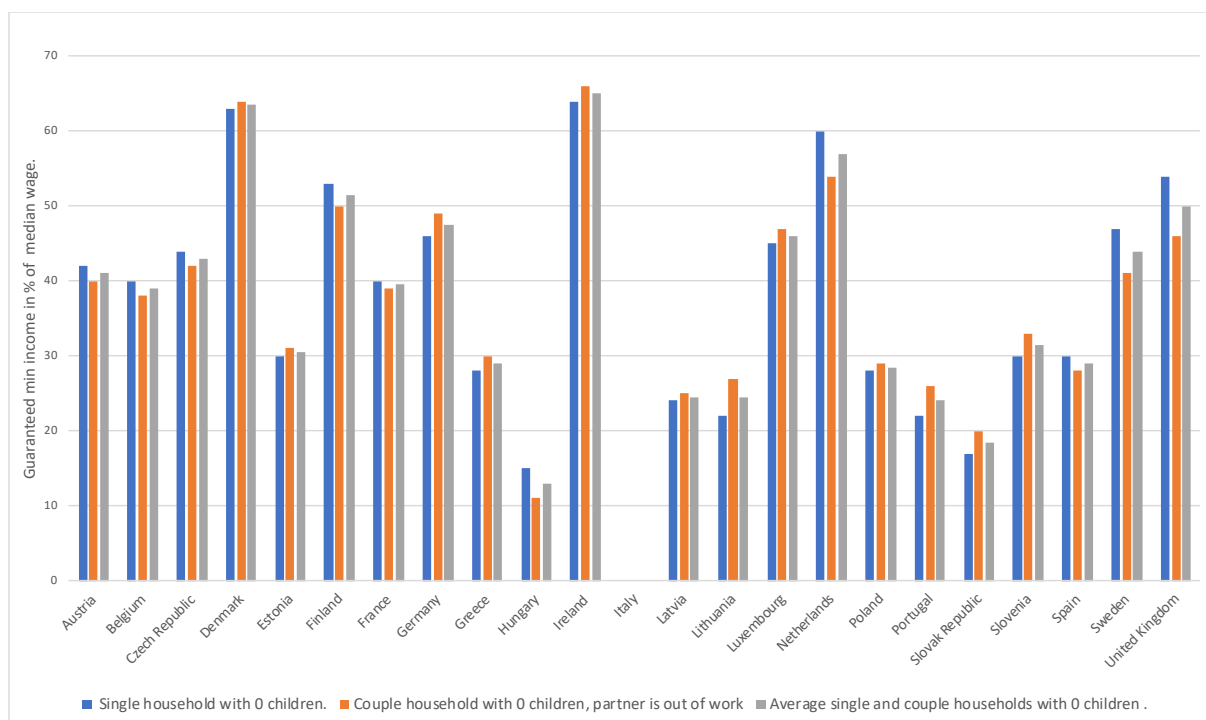
Studien tittar på fyra olika observationsenheter eller så kallade hushållstyper. Garanterad minimuminkomst skiljer sig åt mellan de olika hushållstyperna. De fyra hushållstyperna definieras enligt följande:

- Singelhushåll med noll barn.
- Singelhushåll med två barn.
- Parhushåll med noll barn, partner är arbetslös.
- Parhushåll med två barn, partner är arbetslös.

(OECD, 2018)

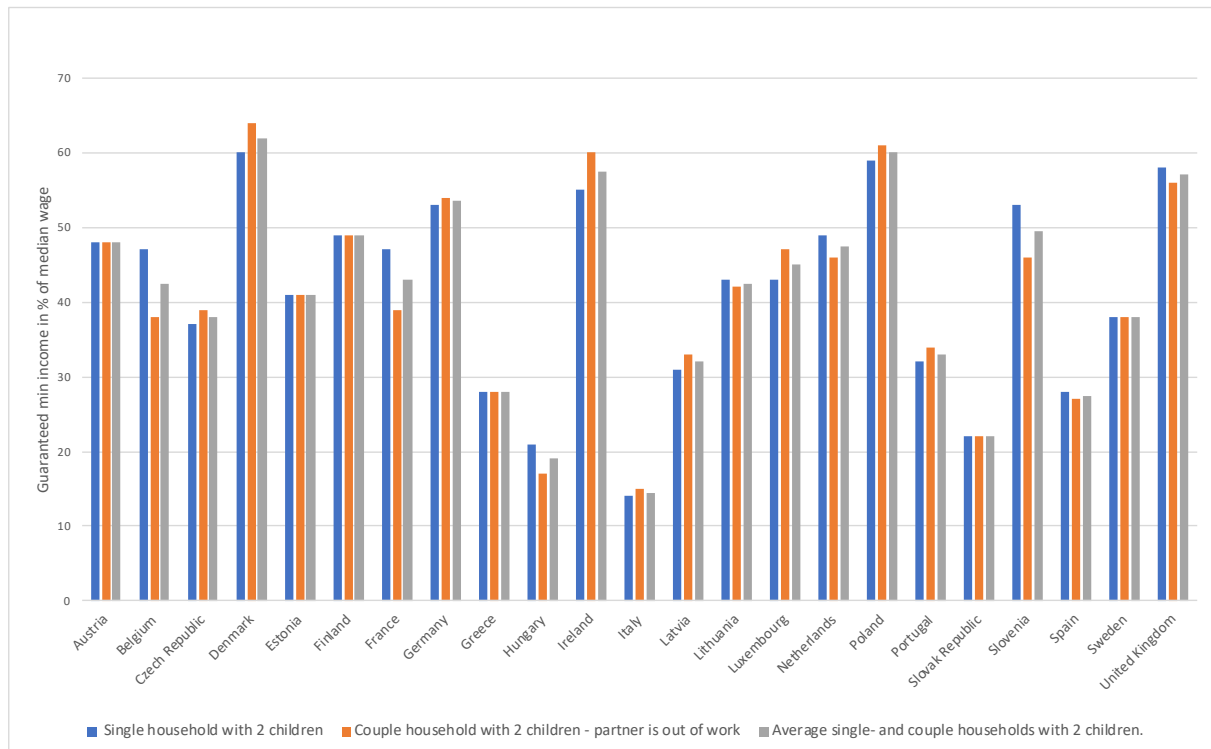
Arbetet begränsas på sådant sätt att hushållstyperna summeras till två hushållstyper. För att avgöra vilka hushållstyper som ska summeras, används stapeldiagram för de fyra hushållstyperna. Fördelen med att använda stapeldiagram är att det tydligt framgår vilka hushållstyper som har liknande fördelning av garanterad minimuminkomst. I Diagram 1 visas fördelningen av garanterad minimuminkomst för singel- och parhushåll med noll barn. I Diagram 2 visas fördelningen av garanterad minimuminkomst för singel- och parhushåll med två barn. Genom att addera garanterad minimuminkomst för hushållstyperna med noll barn, där summan divideras med två, skapas ett medelvärde som representerar garanterad minimuminkomst för hushållstypen noll barn. Eftersom garanterad minimuminkomst för singel- och parhushåll med noll barn är snarlika, blir därmed medelvärdet (grå stapel, Diagram 1) en bra representation för de faktiska värdena för de två hushållstyperna (Diagram 1).

Diagram 1. Garanterad minimuminkomst i procentsats av medianinkomsten i respektive observerat EU-land för singel- och parhushåll med noll barn, 2018.

På samma sätt beräknas medelvärdet för garanterad minimuminkomst för hushållstypen två barn. Även här är det stora likheter i fördelningen av garanterad minimuminkomst mellan singel- och parhushåll med två barn. Detta gör att medelvärdet (grå stapel i Diagram 2) av garanterad minimuminkomst för hushållstypen med två barn blir ett bra riktmärke, då det skiljer sig lite från de faktiska värdena (Diagram 2).

Diagram 2. Garanterad minimuminkomst i procentsats av medianinkomsten i respektive observerat EU-land för singel- och parhushåll med två barn, 2018.

Majoriteten av data som inhämtas gäller år 2018. Författaren är intresserad av att analysera den mest relevanta data som finns tillgänglig. Däremot finns det en svaghet i att bara observera ett årtal, då det endast ger en ögonblicksbild av hur saker och ting förhåller sig till varandra. För att ta hänsyn till detta, görs även en regressionsanalys som beaktar förändring över tid av arbetslöshet och garanterad minimuminkomst. För att ta hänsyn till denna förändring, inhämtas data från 2008 för arbetslöshet, garanterad minimuminkomst, effektiv skattesats, BNP per capita tillväxt och inflation. Syftet med detta är att ge en mer realistisk och tillförlitlig bild av hur arbetslöshet förhåller sig till garanterad minimuminkomst, genom att titta på utvecklingen över en tio-års period. En annan fördel är även att analysen kan korrigeras för konjunkturcykeln som är en viktig faktor då konjunkturen påverkar arbetslösheten på olika sätt beroende på om vi befinner oss i en högkonjunktur eller en lågkonjunktur.

4.2 Data

Aggregerad data inhämtades från OECD:s databas. OECD:s databas är generellt sett bra uppdaterad och tillhandahåller många olika variabler. För att mäta arbetslöshet används ”Harmonised total unemployment rates” (HUR) från OECD:s databas. Variabeln tittar på

arbetslösa individer som är tillgängliga för jobb, har tagit särskilda steg för att hitta jobb och befinner sig inom arbetskraften (mellan 15-64 år) (OECD, 2020). När arbetslöshet ska jämföras internationellt är ”Harmonised total unemployment rate” att föredra då länder kan ha egna definitioner på hur arbetslöshet mäts, vilket gör det svårare och mindre rättvist att använda vid en jämförelse (OECD, 2020).

Det finns flera faktorer som kan påverka och förklara arbetslöshet. Förutom garanterad minimuminkomst som förklarande variabel valdes tio andra variabler ut. Variablerna vilka definieras i Tabell 1, valdes ut med motiveringen att de anses kunna ha betydelse för graden av arbetslöshet (Tabell 1). Regressionsmodellerna kontrolleras och korrigeras för dessa variabler stegvis.

Tabell 1. Definition på förklarande variabler. Alla variabler är inhämtade från OECD:s databas.

<i>Adequacy guaranteed minimum income benefits</i>	Garanterad minimuminkomst för arbetslösa hushåll. Ekonomiskt bistånd är den sista instansen i det sociala skydds nätet, som syftar till att hindra fattigdom och upprätthålla en skälig levnadsstandard. Mäts i procentsats av medianinkomsten hos befolkningen i observerat land. Variabeln inkluderar även bostadsbidrag (OECD, 2020).
<i>Sex</i>	Kön, en dummyvariabel som korrigerar för effekten av man eller kvinna.
<i>Total trade in goods in % of GDP</i>	Handel - mäter export och import av varor i procentsats av BNP (bruttonationalprodukt). Variabeln ska ge en indikation på ekonomisk öppenhet då öppna ekonomier tenderar att ha stor handel med omvärlden (OECD, 2020; Keman 2013).
<i>GDP per capita growth rate</i>	BNP per capita tillväxt mäts i procent. Variabeln mäter ekonomisk tillväxt genom att titta på värdet av producerade varor och tjänster i förhållande till värdet av dessa året innan (OECD, 2020).
<i>Inflation</i>	Inflation definieras som prisförändringen i en särskild varukorg som innehåller varor och tjänster. Inflation

	kan ses som ett mått som mäter erosionen av levnadsstandarden (OECD, 2020).
<i>Total dependency ratio</i>	Total försörjningskvot. Ett mått på ett lands demografi. Variabeln mäter i procentsats hur stor den ickearbetande befolkningen är i relation till den arbetande befolkningen (OECD, 2019). En låg ratio innebär att det finns en stor arbetskraft som ska försörja den ickearbetande befolkningen (Kenton, 2019).
<i>Old age dependency ratio</i>	Försörjningskvot 65+. Ytterligare mått på ett lands demografi. Variabeln mäter i procentsats hur stor del av befolkningen som är över 65 år gamla i förhållande till arbetskraften (15-64 år gamla) (OECD, 2019). En hög ratio på grund av en åldrande befolkning ger upphov till en högre ekonomisk stress på arbetskraften som ska försörja den ickearbetande befolkningen (Kenton, 2019).
<i>Nordic countries</i>	Dummyvariabel för att ta hänsyn till de nordiska länderna i urvalet.
<i>Countries that have >35 000 BNP per capita</i>	Dummyvariabel som syftar till att ta hänsyn till "rika länder". Med rika länder avses länder som har över 35 000 BNP per capita i urvalet.
<i>Total FDI Restrictivness Index</i>	Ett mått som mäter ekonomisk öppenhet i form av restriktioner på utländska investeringar. Måttet mäts i index, där ett värde = 1 indikerar att landet är ekonomiskt stängt och ett värde= 0 indikerar att landet är ekonomiskt öppet (OECD, 2020).
<i>Effective tax rate</i>	Effektiv skattesats. Variabeln tittar på ekonomiska incitament till arbete. Den definieras enligt följande: $1 - \frac{\text{nettoinkomst}-\text{bidrag}}{\text{bruttoinkomst}}$. Ett högre värde indikerar att de ekonomiska disincitamenten ökar, eftersom skillnaden mellan nettoinkomst från arbete kontra bidrag är låg (OECD, 2020).

Utifrån ovan nämnda variabler används fyra olika regressionsmodeller vid analysen av år 2018. Modellerna är uppbyggda på sådant sätt att antal förklarande variabler ökar i respektive modell, där Modell 1 endast har en förklarande variabel, garanterad minimuminkomst. Därefter korrigeras resultatet för fler förklarande variabler och hur detta påverkar margineffekten och signifikansnivån av garanterad minimuminkomst på arbetslöshet.

5. Resultat

5.1 Regelverk ekonomiskt bistånd (social assistance)

Följande avsnitt ger en sammanfattande beskrivning över de viktigaste regelverken kring ekonomiskt bistånd (garanterad minimuminkomst) för de 23 observerade EU-länderna.

Belgien: I Belgien är det ”Public Centre for social assistance” (PSCA) som ansvarar och avgör vilka krav som ställs på bidragstagaren. Försörjningsstödsnivåerna sätts nationellt och bidragstagaren har en möjlighet att ha en nettoinkomst på 310 Euro i månaden om bidragstagaren har barn och 250 Euro för bidragstagare utan barn. Innan en person är berättigad till ekonomiskt bistånd måste han eller hon först ha ansökt om andra sociala välfärdsprogram/skyddsnät. Det tas även hänsyn till personens privata tillgångar. Det finns ingen begränsad tid under vilken bidragstagaren har rätt att ta del av försörjningsstödet (OECD, 2018).

Danmark: Först och främst är det endast personer som är 18 år eller äldre som är berättigade till ekonomiskt bistånd. Vidare måste bidragstagaren vara registrerad som arbetslös, tillgänglig för arbetsmarknaden och delta i aktiveringsåtgärder. Detta gäller även för resterande individer i hushållet. Bidragsstödet sätts på nationell nivå. Bidragstagaren har också möjlighet att tjäna 26,78 DKK per timme, för maximalt 160 timmar per månad utan att förlora inkomst från försörjningsstödet. För individer som är under 30 år utbetalas en mindre summa/andel ekonomiskt bistånd. Individer med ekonomiskt bistånd har rätt till bidraget under obegränsad tid, förutsatt att alla krav är uppfyllda (OECD, 2018).

Estland: Krav gällande registrering av arbetslöshet, deltagande i arbetsmarknadsprogram och aktivt söka jobb sker helt efter individens egen vilja och förmåga. Det finansiella stödet sätts nationellt. Bidragstagaren har ingen möjlighet att ha någon form av inkomst parallellt med bidraget. I behovsanalysen av ekonomiskt bistånd tas det hänsyn till personens privata tillgångar. Det finns ingen tidsbestämd gräns för biståndet (OECD, 2018).

Finland: I Finland behöver individer registrera sig som arbetslösa, aktivt leta efter jobb och vara tillgängliga för att delta i integrationsprogram på arbetsmarknaden. Den finansiella stödnivån sätts nationellt och familjer kan ha en inkomst på maximalt 150 Euro per familj per månad. Det finns ingen tidsbegränsning gällande utbetalning av ekonomiskt bistånd. Däremot ökar bidragsstödet med barnens ålder (OECD, 2018).

Frankrike: Som bidragstagare av ekonomiskt bistånd måste mottagaren vara minst 26 år gammal (ensamstående förälder kan vara yngre) för att vara berättigad till stödet. Det krävs att mottagaren är registrerad som arbetslös, deltar i integrationsprogram på arbetsmarknaden och aktivt söker jobb. Vid anställning får bidragstagaren de första tre månaderna behålla det ekonomiska stödet. Det finns inget krav angående tidsbegränsning för ekonomiskt bistånd så länge alla kraven är uppfyllda (OECD, 2018).

Grekland: Bidragstagare behöver aktivt söka jobb, delta i program som bidrar till att individen integreras på arbetsmarknaden och vara registrerad som arbetslös. Individer som börjar jobba få fullt bidrag första arbetsmånaden. Nivån för inkomststödet sätts nationellt (OECD, 2018).

Irland: I Irland behöver bidragstagare vara registrerade som arbetslösa, aktivt söka jobb och delta i program som tillhandahålls för integration på arbetsmarknaden. Bidragsnivån sätts centralt och mottagaren av finansiellt stöd kan ha en inkomst på upp till 20 Euro per dag, max tre dagar i veckan (eller sju procent av medelinkomsten) parallellt med bidraget. Vidare gäller det att personer som är under 26 år och inte har några barn, är berättigade till lägre bidragsnivåer (OECD, 2018).

Italien: Bidragstagare behöver vara registrerade som arbetslösa, kontinuerligt söka efter anställning och vara tillgängliga för program som syftar till att integrera bidragstagaren på arbetsmarknaden. Dessa krav gäller även övriga individer i det italienska hushållet. Annan

inkomst än bidrag är ej acceptabel. Försörjningsstödsnivån sätts nationellt och är ej tidsbegränsad (OECD, 2018).

Lettland: Det är krav på att bidragstagaren är registrerad som arbetslös och aktivt söker jobb. Gällande ersättningsnivå finns det nationella guidenivåer, men nivåer sätts regionalt och kan vara högre. Arbetslös som får en ny anställning har rätt att få tre månaders minimumlön utan att förlora inkomststödet från staten. Efter tre månader tappas inkomststödet helt (OECD, 2018).

Litauen: I Litauen begärs det att mottagaren av ekonomiskt bistånd är registrerad som arbetslös, är tillgänglig för integrationsåtgärder på arbetsmarknaden, och kontinuerligt söker jobb. Nettoinkomster på 15-35 procent av minimumlönen, beroende på familjens storlek, är godtagbara. Bidragsnivån sätts centralt och minskar med tiden. Försörjningsstödsnivån minskar fortlöpande med tiden. Först med 20 procent efter 12 månader, 30 procent efter 24 månader, 40 procent efter 36 månader, 50 procent efter 48 månader och efter 60 månader ges inget finansiellt stöd utan bidragstagaren får istället stöd/utbetalning genom varor eller tjänster (OECD, 2018).

Luxemburg: För att en individ ska ha rätt till ekonomiskt bistånd krävs det att han eller hon är 25 år gammal. Individen behöver vara registrerad som arbetslös, oavbrutet söka jobb, delta i arbetsmarknadsintegrering och det ställs även arbetskrav så kallad ”work requirements”. Försörjningsstödsnivåerna sätts nationellt (OECD, 2018).

Nederländerna: Det ställs krav på att mottagaren av ekonomiskt bistånd är registrerad som arbetslös, kontinuerligt söker efter jobb och aktivt deltar i åtgärder som syftar till att integrera bidragstagaren på arbetsmarknaden. De senare två kraven gäller även för bidragstagarens partner. Ersättningsnivåer sätts nationellt och generellt sett finns det inte möjlighet att ha en inkomst utöver inkomster som härstammar från bidrag. Dock kan lokala myndigheter/beslutsfattande organ tillåta inkomst på upp till 202 Euro per månad de första sex månaderna vid nyanställning som ej räknas med vid bedömningen av berättigandet till ekonomiskt bistånd. För arbetslösa som är under 21 år gäller lägre försörjningsstödsnivåer (OECD, 2018).

Polen: I Polen gäller, som i många andra länder, att bidragstagaren är registrerad som arbetslös, aktivt söker jobb, deltar i integrationsprogram för arbetsmarknaden och följer de arbetskrav (work requirements) som ställs. När en bidragstagare påbörjar en anställning, har han eller hon rätt till två månaders inkomst plus bidragsstöd (OECD, 2018).

Portugal: Bidragstagaren måste vara 18 år fyllda (finns undantag för de som har barn, är gravida eller har varit gifta/sambo i mer än två år), registrerad som arbetslös, delta i åtgärder för att integreras på arbetsmarknaden och kontinuerligt söka efter jobb. Bidragstagaren kan inte ha en inkomst parallellt med bidragsstödet (OECD, 2018).

Slovakien: Till skillnad från de andra länderna har Slovakien inga krav på att bidragstagaren ska vara registrerad som arbetslös, aktivt söka jobb eller delta i integrationsprogram. Bidragstagaren tillåts inte ha någon inkomst utöver bidraget. Försörjningsnivåerna sätts nationellt (OECD, 2018).

Slovenien: Det finns krav på att bidragstagaren aktivt söker jobb och är registrerad som arbetslös. Vidare krävs det att vuxna familjemedlemmar kontinuerligt söker jobb. Biståndet ökar ju mer bidragstagaren arbetar. Inkomststödet ökar med 28 procent om mottagaren arbetar 60 till 128 timmar per månad och 56 procent om bidragstagaren arbetar mer än 128 timmar per månad (OECD, 2018).

Spanien: Kraven för en bidragstagare är att vara registrerad som arbetslös, minst 26 år gammal, aktivt söka jobb och delta i åtgärder för att integreras på arbetsmarknaden. Inkomst undantas ej i behovsanalysen och försörjningsstödnivåerna sätts regionalt (OECD, 2018).

Storbritannien: Som bidragstagare i Storbritannien krävs det att mottagaren av ekonomiskt bistånd är registrerad som arbetslös, minst 16 år gammal, deltar i åtgärder som ska hjälpa bidragstagaren att integreras på arbetsmarknaden, oavbrutet söker efter jobb och accepterar de arbetskrav (work requirements) som ställs. Bidragstagarens partner får inte jobba mer än 16 timmar och måste också aktivt söka jobb. I behovsanalysen för ekonomiskt bistånd, undantas inkomst som motsvarar 0,1 procent av medellönen för singelhushåll, 0,1 procent av medellönen för parhushåll och 0,3 procent av medellönen för ensamstående föräldrar. För hushåll som arbetar mer än 16 timmar per vecka, förloras hela inkomststödet per automatik.

Dessutom är försörjningsnivåerna lägre för personer som är under 18 år och personer som är mellan 18 till 24 år (OECD, 2018).

Sverige: I Sverige ställs det krav på att bidragstagaren är registrerad som arbetslös, aktivt letar efter jobb och deltar i program för att integreras på arbetsmarknaden. Varje vuxen familjemedlem måste aktivt jobba för att bli självförsörjande. Generellt sett ökar försörjningsstödet ju äldre barnen blir (OECD, 2018).

Tjeckien: Bidragstagaren måste vara registrerad som arbetslös, delta i åtgärder för arbetsmarknadsintegration och aktivt söka jobb. Detta gäller inte bara den enskilda individen, utan dessa krav gäller även för alla individer i hushållet. Dessutom måste bidragstagaren acceptera tillfälligt/kortvarigt jobb eller delta i ”public work/service” om staten begär det för att vara fortsatt berättigad till ekonomiskt bistånd. Bidragsnivån sätts nationellt och det finns ingen möjlighet att ha någon form av inkomst utöver bidraget (OECD, 2018).

Tyskland: Ekonomiskt bistånd ges till personer som är 15 år eller äldre. För att kvalificera sig och har rätt till bidraget behöver mottagaren vara registrerad som arbetslös, aktivt söka jobb och delta i program för att integreras på arbetsmarknaden. Bidragstagare kan tjäna upp till 100 Euro i månaden utan att detta påverka det finansiella stödet (OECD, 2018).

Ungern: Ungern har ett ålderskrav på 18 år för att individer ska kunna ta del av ekonomiskt bistånd. Vidare krävs det att mottagaren är registrerad som arbetslös, aktivt söker jobb, deltar i åtgärder för arbetsmarknadsintegration och uppfyller de arbetskrav (work requirements) som ställs. Bidragstagaren har inte någon möjlighet att ha en inkomst från arbete under tiden som det finansiella stödet ges (OECD, 2018).

Österrike: För att en individ ska vara berättigad till ekonomiskt bistånd måste individen vara skriven som arbetslös. Vidare krävs det att personen aktivt söker jobb, deltar i åtgärder för arbetsmarknadsintegration och uppfyller de arbetskrav (work requirements) som ställs. Bidragsnivån bestäms på regionalnivå (OECD, 2018).

Sammanfattningsvis är det framförallt tre krav som är gemensamma nämnare gällande regelverket för ekonomiskt bistånd. Dessa tre krav är följande:

- Individens ska vara registrerad som arbetslös,
 - Individens ska delta i åtgärdsprogram som integrerar individen på arbetsmarknaden,
 - Individens ska aktivt söka jobb.
- (OECD, 2018).

Dessa tre krav gäller för majoriteten av de länder som är med i urvalet. Däremot är det relativt stor spridning bland länderna vad gäller arbetskrav (work requirements) (OECD, 2018).

Länder som har detta krav är Luxemburg, Polen, Storbritannien, Tjeckien, Ungern och Österrike. Ytterligare gäller att följande länder; Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Lettland, Litauen, Polen, Storbritannien och Tyskland tillåter bidragstagare att ha en viss inkomst utöver det ekonomiska biståndet. Alla länderna i urvalet tar hänsyn till individens ekonomiska tillgångar vid behovsprövningen för ekonomiskt bistånd (OECD, 2018).

I Diagram 3 visas total arbetslöshet för de observerade länderna i urvalet. Det är endast sju länder som har en total arbetslöshet som ligger under fem procent (Diagram 3). Dessa länder är Nederländerna, Polen, Storbritannien, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike. Intressant nog så har sex av dessa sju länder ett arbetskrav, ”work requirements”, som måste vara uppfyllt för att individen ska vara berättigad till ekonomiskt bistånd (OECD, 2018).

Diagram 3a och 3b är stapeldiagram som visar total arbetslöshet respektive total ungdomsarbetslöshet för de 23 observerade länderna för år 2018. De tre länderna med högst arbetslöshet är Italien, Spanien och Grekland som alla har en total arbetslöshet på över tio procent (Diagram 3a). Grekland har högst arbetslöshet med nästan 20 procent (Diagram 3a). För ungdomsarbetslöshet ligger återigen Italien, Spanien och Grekland i topp tre. Gemensamt för alla observerade länder är att ungdomsarbetslösheten är betydligt högre jämfört med den totala arbetslösheten (Diagram 3a, Diagram 3b).

Diagram 3a. Total arbetslöshet år 2018.

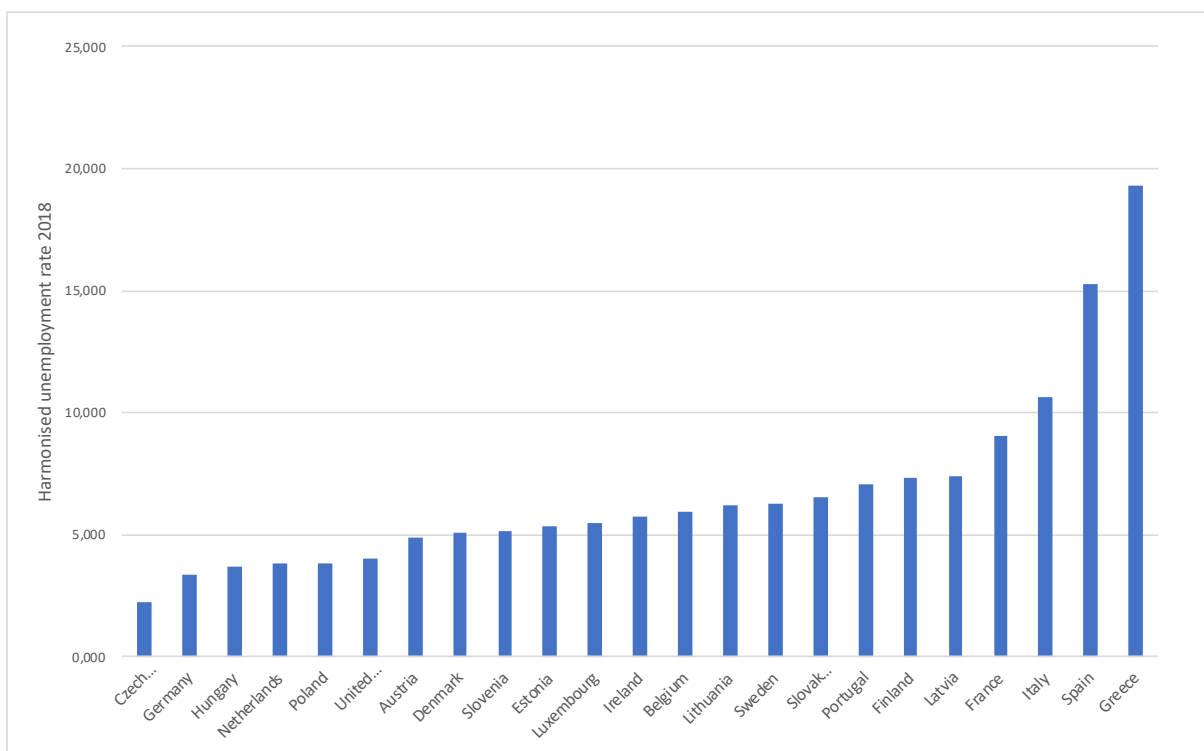
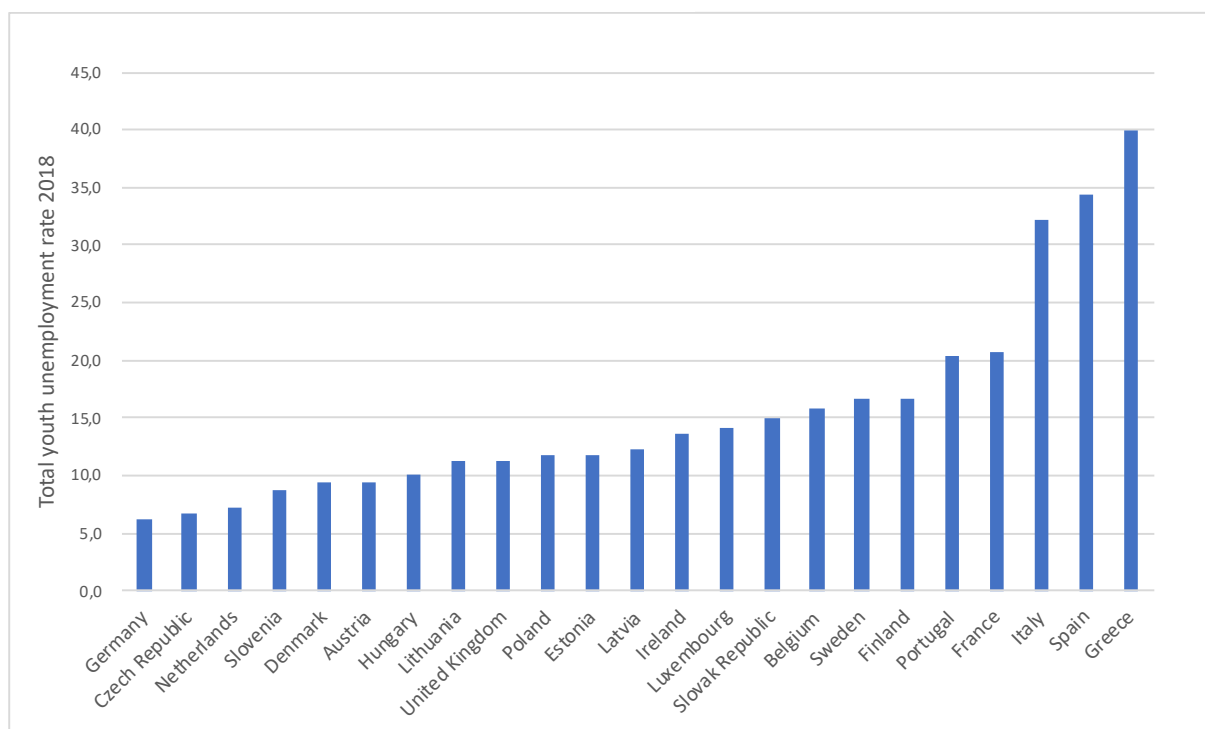

Diagram 3b. Total ungdomsarbetslöshet år 2018.

5.2 Samband mellan ekonomiskt bistånd och arbetslöshet bland bidragstagare

Tabell 1 ger en kort översikt för medelvärden av de oberoende variablerna som kontrolleras och korrigeras stegvis för i regressionsanalysen (bortsett från dummyvariabler). I Tabell 1 framgår det att de observerade länderna i urvalet har relativt låg nivå av inflationstakt för år 2018. Medelvärdet för garanterad minimuminkomst i urvalet ligger på cirka 41 procent för hushållstypen två barn, år 2018. Ytterligare framgår det att variablerna garanterad minimuminkomst, handel och effektiv skattesats skiljer sig mest åt mellan de observerade länderna (med hänsyn till standardavvikelse) (Tabell 1).

Tabell 1. Deskriptiv statistik, 2018.

	Medelvärde	Standardavvikelse	N
Harmonised total unemployment rate.	6.69	3.88	23
Average guaranteed minimum income benefits in % of median wage for households with two children.	41.30	13.14	23
Total trade in goods in % of GDP.	77.18	27.10	23
GDP per capita growth.	2.77	1.78	23
Inflation.	3.07	0.74	23
Total dependency ratio.	67.52	5.70	23
Old age dependency ratio.	28.97	4.53	23
Total FDI Index.	0.03	0.02	23
Average effective tax rate.	57.44	24.22	23

I Korrelationsmatris 1a och 1b visas Pearson Correlation mellan de förklarande (oberoende) variablerna som används i Tabell 2, där ”Harmonised unemployment rate” är beroendevariabel. Ett värde på 1.000 tyder på perfekt korrelation. Höga Pearson Correlation-värden är att undvika, då det har en negativ påverkan för OLS att bestämma betakoefficienterna korrekt (Sundell, 2010). Några variabler som sticker ut och har en relativt hög korrelation med varandra är ”Average guaranteed min income benefits” och ”Average effective tax rate” där Pearson-värdet är 0.660 (Korrelationsmatris 1a). Vidare har ”Total dependency ratio och old age dependency ratio” också relativt hög korrelation vilket inte är förvånansvärt då variablerna liknar varandra och mäter två fall av ”dependency ratio”/demografi (Korrelationsmatris 1b). Pearson-värdet för dessa två är 0.623. ”Dummy variable for countries that have > 35 000 GDP/capita och Average effective tax rate” har den högsta korrelationen med ett Pearson-värde på 0.781 (Korrelationsmatris 1b).

Korrelationsmatris 1a.

	Average guaranteed min income benefits	Dummy variable for sex	Total trade in goods in % of GDP	GDP per capita growth rate	Inflation
Average guaranteed min income benefits	1.000	0.451	0.199	-0.005	-0.218
Dummy variable for sex	0.451	1.000	0.034	0.180	0.252
Total trade in goods in % of GDP	0.199	0.034	1.000	0.157	0.144
GDP per capita growth rate	-0.05	0.180	0.157	1.000	0.226
Inflation	-0.218	0.252	0.144	0.226	1.000
Total dependency ratio	0.157	0.167	-0.204	-0.306	-0.250
Old age dependency ratio	-0.219	0.122	-0.423	-0.355	-0.050
Dummy variable for Norden countries	-0.074	-0.371	0.359	0.037	0.065
Dummy variable for countries that have > 35 000 GDP/capita	0.600	0.303	0.286	-0.485	-0.284
Total FDI Index	-0.089	0.352	-0.089	-0.040	-0.020

Average effective tax rate	0.660	0.116	0.298	-0.339	-0.463
-----------------------------------	-------	-------	-------	--------	--------

Korrelationsmatris 1b.

	Total dependency ratio	Old age dependency ratio	Dummy variable for Norden countries	Dummy variable for countries that have > 35 000 GDP/capita	Total FDI Index	Average effective tax rate
Average guaranteed min income benefits	0.157	-0.219	-0.074	0.600	0.089	0.660
Sex	0.167	0.122	-0.371	0.303	0.352	0.116
Total trade in goods in % of GDP	-0.204	-0.423	0.359	0.286	-0.089	0.298
GDP per capita growth rate	-0.306	-0.355	0.037	-0.485	-0.040	-0.339
Inflation	-0.250	-0.050	0.065	-0.284	-0.020	-0.463
Total dependency ratio	1.000	0.623	-0.576	0.395	-0.042	0.256
Old age dependency ratio	0.623	1.000	-0.650	0.006	0.014	-0.116
Dummy variable for Norden countries	-0.576	-0.650	1.000	-0.112	-0.219	-0.109
Dummy variable for countries that have > 35 000	0.395	0.006	-0.112	1.000	0.230	0.781
Total FDI Index	-0.042	0.014	-0.219	0.230	1.000	0.062
Average effective tax rate	0.256	-0.116	-0.109	0.781	0.062	1.000

I Tabell 2 visas resultatet från fyra olika linjära regressionsmodeller som tittar på sambandet mellan total arbetslöshet och garanterad minimuminkomst för hushåll med två barn år 2018. Modell 1 är den enklaste modellen med ”Harmonised unemployment rate” (HUR) (total arbetslöshet) som beroendevariabel och ”Average minimum income benefits” (garanterad minimuminkomst) som enskild förklarande (oberoende) variabel. Resultatet visar på att margineffekten av att höja garanterad minimuminkomst med en procentenhet för hushåll med två barn minskar arbetslösheten med 0.141 procentenheter, givet allt annat oförändrat (Tabell 2). Resultatet är statistiskt signifikant med ett p-värde under 0.05. I Modell 2

kontrolleras effekten för kön, ekonomisk öppenhet och BNP per capita tillväxt. Marginaleffekten av garanterad minimuminkomst för hushåll med två barn blir då icke signifikant. Det finns ingen signifikant effekt gällande kön eller BNP per capita tillväxt. Däremot har ”Total trade in goods in % of GDP” (handel) en signifikant effekt på arbetslösheten med ett p-värde under 0.05, allt annat lika. Påverkan är liten då marginaleffekten av ökad handel med en procentenhet endast ger en minskning av arbetslösheten med 0.059 procentenheter (Tabell 2).

I Modell 3 korrigeras effekten för ytterligare variabler som inflation och demografi. Resultatet är signifikant på högsta nivå med ett p-värde under 0.01 för garanterad minimuminkomst. Marginaleffekten av minimuminkomst är en minskning av arbetslösheten med 0.205 procentenheter, alla andra variabler oförändrade. Återigen har handel en signifikant effekt på arbetslösheten, i princip samma marginaleffekt som i Modell 1, givet allt annat lika (Tabell 2). Ett något oväntat resultat är däremot att marginaleffekten för inflation är en minskning av arbetslösheten med 2.306 procentenheter. Resultatet är signifikant med ett p-värde under 0.05 (Tabell 2). BNP per capita tillväxt är ej signifikant. Varken total försörjningskvot eller försörjningskvot 65+ har någon signifikant effekt på arbetslöshet (Tabell 2).

I den sista och fjärde modellen kontrolleras effekten för Norden-länder (Norden countries), rika länder (länder som har över 35 000 BNP/capita), ekonomisk öppenhet gällande utländska investeringar (Total FDI Index) och effektiv skattesats (Average effective tax rate). Resultaten i Modell 4 ska tolkas med stor försiktighet då modellen lider av hög grad av multikollinearitet, som gör det svårt för OLS (Ordinary Least Square) att estimerar betakoefficienterna, eftersom vissa av de förklarande variablerna har hög korrelation med varandra (Sundell, 2010). Det blir därmed svårt för OLS att bestämma marginaleffekten, då en ökning av en variabel även ökar andra förklarande variabler. Med det sagt, visar Modell 4 att garanterad minimuminkomst är icke signifikant, givet allt annat lika (Tabell 2). Inflationen har även i Modell 4 en signifikant effekt med ett p-värde under 0.05 (Tabell 2). Sist visar även försörjningskvot 65+ en signifikant effekt på arbetslöshet. Marginaleffekten på arbetslöshet är -0.502 procentenheter, allt annat lika men ska tolkas med försiktighet då resultatet endast är signifikant på tio-procent nivån (Tabell 2).

Tabell 2. Effekten på total arbetslöshet med avseende på garanterad minimuminkomst för hushåll med två barn för år 2018. Beroendevariabel: Harmonised total unemployment rate.

	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4
Average minimum income benefits.	-0.141** (0.057)	-0.102 (0.061)	-0.205*** (0.063)	-0.088 (0.095)
Sex.		-0.873 (1.563)	1.128 (1.562)	1.732 (1.846)
Total trade in goods in % of GDP.		-0.059** (0.027)	-0.056** (0.025)	-0.032 (0.031)
GDP per capita growth rate.		-0.198 (0.405)	-0.195 (0.381)	-0.995 (0.622)
Inflation.			-2.306** (0.961)	-3.206** (1.120)
Total dependency ratio.			0.200 (0.148)	0.265 (0.176)
Old age dependency ratio.			-0.325 (0.209)	-0.502* (0.261)
Norden countries.				-1.433 (2.971)
Countries that have >35 000 BNP per Capita.				-2.543 (2.542)
Total FDI Index.				6.118 (30.796)
Average effective tax rate.				-0.079 (0.056)
Intercept	12.534*** (2.444)	16.439*** (2.939)	19.546* (9.424)	22.855 (13.616)
N	23	23	23	23

R2	0.230	0.423	0.649	0.728
Adj R2	0.193	0.295	0.485	0.456

Standardfel inom parenteser.

***p<0.01, **p<0.05, *p<0.1

Resultaten för hushåll som har noll barn visas ej i tabellform. Likväl används samma metod och modeller som för hushåll med två barn i Tabell 2. Det är endast i Modell 3 som garanterad minimuminkomst för hushåll med noll barn har en signifikant effekt på arbetslöshet. Marginaleffekten är en minskning av arbetslöshet med 0.135 procentenheter, allt annat lika. Dock är det ett resultat med en signifikansnivå på endast tio procent vilket återigen bör tolkas med återhållsamhet. Modell 4 med avseende på hushållstypen noll barn lider också av multikollinearitetsproblemet.

Det ska understrykas att i en tvärsnittsstudie mellan länder finns det risk för icke-observerbar heterogenitet. Det innebär att det kan finnas andra relevanta faktorer/variabler som kan orsaka låg arbetslöshet och höga minimuminkomstnivåer men som ej har blivit observerade i analysen i Tabell 2. Om det föreligger icke-observerbar heterogenitet på grund av utelämnade faktorer som korrelerar och påverkar beroendevariabeln och de förklarande variablerna blir modellerna i Tabell 2 biased och OLS:s skattning av betakoefficienterna inkorrekta (Rönkkö, 2019). Ett sätt att komma tillrätta med problemet är att kontrollera utvecklingen/förändringen av total arbetslöshet och garanterad minimuminkomst över tid genom att använda första differensskattningestimator (Lambert, 2013).

Genom att titta på två tidsperioder, i det här fallet 2008 och 2018, kan vi få konsistenta och ickebiased OLS skattningar av betakoefficienterna vid antagandet att de icke-observerade faktorerna/variablerna är konstanta över tidsperioden (Lambert, 2013). Då kan vi tillåta att de ickeobserverade variablerna korrelerar med beroendevariabeln och de förklarande variablerna eftersom dessa faller bort när vi använder första differensskattning (Lambert, 2013). För att förtydliga; vi har Y_{i1} och Y_{i2} som beroendevariabel där i =observerat land och 1 = 2008 och 2 = 2018. Vidare har vi fyra förklarande variabler $X_{i1} + X_{i2} + X_{i3} + X_{i4}$ som representerar de förklarande variablerna. De ickeobserverade variablerna benämns som a_i och det antas att dessa är konstanta över tid. Vid första differensskattning rensas då a_i bort: $Y_{i2} - Y_{i1} = (B_0 + B_1X_{i2,1} + B_2X_{i2,2} + B_3X_{i2,3} + B_4X_{i2,4} + a_i + e_{i2}) - (B_0 + B_1X_{i1,1} + B_2X_{i1,2} + B_3X_{i1,3} + B_4X_{i1,4} + a_i + e_{i1})$. Som vi kan se tar a_i (ickeobserverade variablerna) ut varandra

i differensskattningen och vi får en regression där OLS är ickebiased och konsistent, vilket gör resultaten tillförlitliga.

För att göra en sådan jämförelse görs en modell som tittar på förändringen av arbetslöshet mellan 2008 och 2018, parallellt med hur de observerade EU-ländernas garanterade minimuminkomst, effektiv skattesats, BNP per capita tillväxt, inflation och handel har utvecklats under samma period. Variablerna effektiv skattesats och BNP per capita tillväxt har valts ut med motiveringen att de är särskilt intressanta att korrigera för i analysen. BNP per capita tillväxt tar hänsyn till konjunkturcykeln. Konjunkturen kan påverka arbetslöshet positivt eller negativt beroende på om vi befinner oss i högkonjunktur eller lågkonjunktur (VISMA, 2019). Effektiv skattesats kopplas bra ihop med den teoretiska Labour-Leisure Choice modellen. Höga skattesystem som reducerar nettoinkomsten bidrar till minskade ekonomiska incitament till arbete enligt modellen, vilket gör variabeln intressant att korrigera för. De andra två variablerna, inflation och handel, har båda tagits med i analysen med anledning av att båda hade en signifikant effekt på arbetslöshet med ett p-värde under 0.05 i Modell 3 i Tabell 2.

Först och främst beräknas förändringen av arbetslöshet under tidsperioden. Detta görs genom att titta på total arbetslöshet, Y_2 , år 2018, och total arbetslöshet, Y_1 , år 2008. Genom att subtraherar $Y_2 - Y_1$ som ger ΔY , får vi förändringen av arbetslöshet under en tio-års period. På samma sätt beräknas förändringen av garanterad minimuminkomst och effektiv skattesats för hushåll med noll barn respektive med två barn fram. Variabeln BNP per capita tillväxt mäts i index, med 2008 som basår. Indexet mäts i konstanta priser och konstant köpkraft i 2015 års amerikanska dollar värde. Förändringen av inflation under tio-års perioden mäts också i index med 2015 som basår (OECD, 2018).

I Korrelationsmatris 2 visas Pearson Correlation för de fem förklarande variablerna, när hänsyn tas till utveckling över tid. Korrelationsmatris 2 visar även kollinearitetstolerans för Modell 4 i Tabell 3. De fyra förklarande variablerna har relativt hög kollinearitetstolerans vilket ökar tillförlitligheten gällande tolkningen av betakoefficienterna i Modell 4, Tabell 3. I Korrelationsmatris 2 framgår det att "Change in Index GDP per capita growth och Change in total trade in goods" har hög korrelation med ett Pearson-värde på 0.795.

Korrelationsmatris 2. Pearson Correlation för de fem förklarande variablerna i Tabell 3. Hushållstyp: Singel- och parhushåll med två barn. Beroendevariabel: Change in total unemployment from 2008 to 2018.

	Change in average guaranteed minimum income benefits.	Change in average effective tax rate.	Change in Index GDP per capita growth.	Change in inflation.	Collinearity tolerance for Model 4 in Table 3.
Change in average guaranteed minimum income benefits.	1.000	0.489	-0.230	-0.219	0.752
Change in average effective tax rate.	0.489	1.000	-0.425	-0.603	0.405
Change in Index GDP per capita growth.	-0.230	-0.425	1.000	0.067	0.763
Change in inflation.	-0.219	-0.603	0.067	1.000	0.587
Change in total trade in goods.	-0.023	-0.243	0.795	-0.107	

I Tabell 3 visas resultaten från fem olika linjära regressionsmodeller med avseende på hushåll med två barn. Marginal-effekten av garanterad minimuminkomst för hushåll med två barn i Modell 1 är en ökning av arbetslösheten med 0.167 procentenheter, allt annat lika, under observerad tidsperiod. Garanterad minimuminkomst i Modell 1 har en signifikansnivå på en-procent. Modell 2 som korrigerar och kontrollerar förändring i effektiv skattesats, minskar margineffekten av garanterad minimuminkomst till 0.128 procentenheter under tidsperioden, givet alla andra variabler oförändrade (Tabell 3). Resultatet är dock endast signifikant på tio-procent nivån och bör därför tolkas med försiktighet (Tabell 3). Effektiv skattesats är icke signifikant i Modell 2 (Tabell 3).

I Modell 3 görs korrigerande för utveckling av BNP per capita tillväxt. Resultatet i Modell 3 visar en signifikant effekt för garanterad minimuminkomst. En ökning med en procentenhet ökar arbetslösheten med 0.123 procentenheter under tio-års perioden, allt annat oförändrat (Tabell 3). Resultatet är signifikant på fem-procent nivån (Tabell 3). Effektiv skattesats är icke signifikant även i Modell 3 (Tabell 3). BNP per capita tillväxt har ett resultat på högsta signifikansnivån där en ökning av BNP per capita tillväxt med en procentenhet minskar arbetslösheten med 0.115 procentenheter under tidsperioden, allt annat lika (Tabell 3). I Modell 4 korrigeras resultatet för förändring av inflation. Nu ökar margineffekten av

garanterad minimuminkomst för hushåll med två barn. En höjning med en procentenhet innebär en ökning av arbetslösheten med 0.136 procentenheter under tio-års perioden, givet allt annat lika (Tabell 3). Resultatet är signifikant med ett p-värde under 0.05 (Tabell 3). Effektiv skattesats är ej signifikant. BNP per capita tillväxt är signifikant effekt med ett p-värde under 0.01 (Tabell 3). Marginaleffekten av BNP per capita tillväxt är en minskning av arbetslösheten med 0.136 procentenheter under observerad tidsperiod, givet alla andra variabler lika (Tabell 3). Gällande effekten av inflationen på arbetslösheten under tidsperioden, innebär en höjning av inflationen med en procentenhet en minskning av arbetslösheten med 0.275 procentenheter. Resultatet är statistiskt signifikant på fem-procent nivån (Tabell 3).

Den sista modellen korrigerar för variabeln handel (change in total trade in goods). Tyvärr lider Modell 5 av hög grad av multikollinearitet och det blir svårt att tolka betakoefficienterna på ett tillförlitligt sätt. De först två modellerna i Tabell 3 har justerat R2-värden som är under 0.3. Modell 3 däremot ger en betydligt bättre fit med ett R2-värde på 0.560 och justerat R2-värde på 0.490 (Tabell 3). Bästa passformen har Modell 4 som har ett passningsmått på nästan 70 procent och justerat R2-värde på 0.587 (Tabell 3).

Tabell 3. Förändring i total arbetslöshet från år 2008 till 2018 med hänsyn till förändring av garanterad minimuminkomst, effektiv skattesats, BNP per capita tillväxt, inflation och handel under samma period. Hushållstyp: Singel och parhushåll med två barn. Beroendevariabel: Change in total unemployment rate from 2008 to 2018.

	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4	Modell 5
Change in average guaranteed minimum income benefits.	0.167*** (0.059)	0.128* (0.067)	0.123** (0.055)	0.136** (0.050)	0.142** (0.053)
Change in average effective tax rate.		0.043 (0.036)	0.05 (0.032)	-0.048 (0.037)	-0.050 (0.038)

Change in Index GDP per capita growth.			-0.115*** (0.036)	-0.136*** (0.034)	-0.114* (0.055)
Change in inflation.				-0.275** (0.118)	-0.289** (0.124)
Change in total trade in goods.					-0.033 (0.066)
Intercept.	-0.424 (0.629)	-0.099 (0.680)	12.552** (4.021)	18.245*** (4.365)	16.222** (5.998)
N	23	23	23	23	23
R2	0.278	0.326	0.560	0.662	0.667
Adj R2	0.244	0.258	0.490	0.587	0.569

Standardfel inom parenteser

*** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$, * $p < 0.1$

Analysen har hittills endast tittat på effekten gällande total arbetslöshet. Det är även intressant att se om liknande effekt uppnås när vi istället har ungdomsarbetslöshet som beroendevariabel. Vi fortsätter att titta på effekterna över en tio-års period. I Tabell 4 visas resultaten för Modell 4 från fyra olika regressioner. Varför Modell 4 används beror på att den har relativt låg grad av multikollinearitet, ger en bra passform med låga standardfel för regressionerna och kontrollerar för de mest relevanta förklarande variablerna. Modell 4 består av fyra olika förklarande variabler. För att göra resultaten mer tillförlitliga är det också viktigt att kontrollera att variansen hos feltermerna är homoskedastiska (konstanta). Motsatsen, heteroskedasticitet, är inte bra då standardfelen blir inkonsekventa och signifikansnivån för betakoefficienterna blir därmed ej tillförlitliga (Jochumzen, 2017). För att kontrollera denna effekt testas alla regressionerna i Tabell 4. Första steget är att spara OLS residualerna från de fyra linjära regressionerna i Tabell 4 (Jochumzen, 2017). Genom att kvadrera OLS residualerna från respektive regression, skapas nya beroendevariabler (Jochumzen, 2017). I nästa steg körs linjära regressioner med de kvadrerade OLS residualerna som beroendevariabler. Vi behåller samma förklarande variabler som används i Modell 4, Tabell 4 även i de nya regressionerna. Detta är ett så kallat Breusch-Pagan test (Jochumzen, 2017). Testerna visar ingen signifikant effekt för heteroskedasticitet i de fyra regressionerna.

I kolumn ett i Tabell 4 visas resultaten för hushåll med noll barn med beroendevariabeln ”Förändring i total arbetslöshet”. Marginaleffekten för garanterad minimuminkomst på arbetslöshet är en höjning med 0.190 procentenheter under observerad tidsperiod, givet allt annat oförändrat (Tabell 4). Resultatet är signifikant på en-procent nivån. Vidare har BNP per capita tillväxt en signifikant effekt på arbetslöshet med ett p-värde under 0.01. En ökning av BNP per capita tillväxt med en procentenhet under tidsperioden minskar arbetslösheten med 0.097 procentenheter, allt annat lika (Tabell 4). Effektiv skattesats och inflation har inte någon signifikant effekt på arbetslösheten under observerad tidsperiod (Tabell 4).

I kolumn två används samma beroendevariabel som i kolumn ett fast med hänsyn till hushåll med två barn. Resultaten visar att marginaleffekten för garanterad minimuminkomst på arbetslösheten minskar för hushåll med två barn. En höjning med en procentenhet ökar arbetslösheten med 0.136 procentenheter under tio-års perioden, allt annat oförändrat (Tabell 4). Resultatet är statistiskt signifikant med en signifikansnivå på fem procent. Resultatet är en minskning med 28 procent jämfört med marginaleffekten för hushåll med noll barn (Tabell 4). Vidare har både BNP per capita tillväxt och inflation en signifikant effekt på arbetslösheten under tio-års perioden. Marginaleffekten för BNP per capita tillväxt är en minskning av arbetslösheten med 0.136 procentenheter under tidsperioden, allt annat lika. För inflation är marginaleffekten en minskning av arbetslösheten med 0.275 procentenheter under observerad tidsperiod, givet allt annat oförändrat (Tabell 4). Återigen är effektiv skattesats ej signifikant.

I kolumn tre och fyra används istället förändring i ungdomsarbetslöshet från 2008 till 2018 som beroendevariabel. För hushåll med noll barn är marginaleffekten av garanterad minimuminkomst högre jämfört med total arbetslöshet som beroendevariabel som användes i kolumn ett och två i Tabell 4. Genom att öka garanterad minimuminkomst med en procentenhet för hushåll med noll barn ökar ungdomsarbetslösheten med 0.272 procentenheter under tidsperioden, allt annat lika (Tabell 4). Resultatet är signifikant på fem-procent nivån. BNP per capita tillväxt har också en signifikant effekt på ungdomsarbetslösheten. Ökar BNP per capita tillväxt med en procentenhet minskar ungdomsarbetslösheten med 0.160 procentenheter under den observerade tidsperioden, givet allt annat lika (Tabell 4). Inflation är endast signifikant på tio-procent nivån och effekten på ungdomsarbetslöshet bör därför tolkas med försiktighet.

I den sista kolumnen med ungdomsarbetslöshet som beroendevariabel korrigeras analysen för hushåll med två barn. En höjning av garanterad minimuminkomst för hushåll med två barn med en procentenhet ökar ungdomsarbetslösheten med 0.226 procentenheter under tidsperioden, givet allt annat lika (Tabell 4). Det är ett statistiskt signifikant resultat med ett p-värde under 0.05. BNP per capita tillväxt och inflation har båda en signifikant påverkan på ungdomsarbetslösheten under observerad tidsperiod. En ökning av BNP per capita tillväxt med en procentenhet minskar ungdomsarbetslösheten med 0.203 procentenheter under tio-års perioden, givet allt annat lika (Tabell 4). En ökning av inflationen med en procentenhet minskar ungdomsarbetslösheten med 0.544 procentenheter under tidsperioden, givet allt annat oförändrat (Tabell 4).

I Tabell 4 går det enkelt att överskåda skillnader för de två hushållstyperna och de två beroendevariablerna. Först och främst är det en skillnad på marginaleffekten för garanterad minimuminkomst mellan hushållstypen noll barn respektive hushållstypen två barn. Denna skillnad gäller oberoende om det är total arbetslöshet eller ungdomsarbetslöshet som används som beroendevariabel. För total arbetslöshet som beroendevariabel är marginaleffekten av garanterad minimuminkomst under observerad tidsperiod cirka 40 procent högre för hushåll med noll barn jämfört med hushåll med två barn. När beroendevariabeln är ungdomsarbetslöshet är marginaleffekten cirka 20 procent högre för hushåll med noll barn jämfört med hushåll med två barn.

Vidare framgår det att marginaleffekten för BNP per capita tillväxt är högre för hushåll med två barn. Ytterligare framgår det att effekten är betydligt högre när ungdomsarbetslöshet används som beroendevariabel för båda hushållstyperna. Resultaten för BNP per capita tillväxt är alla statistiskt signifikanta på en-procent nivån. Vad gäller inflationen så är marginaleffekten avsevärt högre när beroendevariabeln är ungdomsarbetslöshet. Effekten är cirka 98 procent högre jämfört med total arbetslöshet som beroendevariabel. Effektiv skattesats är ej signifikant i någon av regressionerna.

Tabell 4. Sammanställning av resultaten från fyra olika regressioner med hänsyn till förändring över tid från 2008 till 2018. Gemensamt för alla regressionerna är att Modell 4 har använts.

	Beroendevariabel: Förändring i arbetslöshet. Hushållstyp: Singel-och parhushåll med noll barn.	Beroendevariabel: Förändring i arbetslöshet. Hushållstyp: Singel-och parhushåll med två barn.	Beroendevariabel: Förändring i ungdomsarbetslösh et. Hushållstyp: Singel-och parhushåll med noll barn.	Beroendevariabel: Förändring i ungdomsarbetslösh et. Hushållstyp: Singel-och parhushåll med två barn.
	Modell 4	Modell 4	Modell 4	Modell 4
Change in average guaranteed minimum income benefits.	0.190*** (0.056)	0.136** (0.050)	0.272** (0.113)	0.226** (0.093)
Change in average effective tax rate.	-0.005 (0.053)	-0.048 (0.037)	0.006 (0.105)	-0.047 (0.069)
Change in GDP per capita growth.	-0.097*** (0.033)	-0.136*** (0.034)	-0.160*** (0.066)	-0.203*** (0.063)
Change in inflation.	-0.138 (0.106)	-0.275** (0.118)	-0.396* (0.213)	-0.544** (0.218)
Intercept.	12.505*** (4.220)	18.245*** (4.365)	22.710** (8.451)	28.922*** (8.094)
N	23	23	23	23
R2	0.709	0.662	0.648	0.649
Adj R2	0.644	0.587	0.569	0.572

Standardfel inom parenteser

***p<0.01, **p<0.05, *p<0.1

6. Diskussion

6.1 Negativt samband mellan arbetslöshet och garanterad minimuminkomst för 2018.

Det finns flera resultat från de olika regressionerna som är anmärkningsvärda. Först och främst är det intressant att marginaleffekten av garanterad minimuminkomst på arbetslöshet för det observerade året 2018 går emot den teoretiska Labour-Leisure Choice modellen.

Enligt teorin kan vi förvänta oss att högre nivåer av garanterad minimuminkomst skulle öka arbetslösheten eftersom det kostar mindre att vara arbetslös (se avsnitt 3.4 och 3.5 för mer detaljerad förklaring av Labour-Leisure Choice modellen). Med det sagt bör det påpekas att det endast är Modell 1 och Modell 3 i Tabell 2 som har ett signifikant resultat med avseende på hushållstypen två barn. Modell 1 har endast garanterad minimuminkomst som förklarande variabel och kontrollerar inte för andra effekter. Tillförlitligheten i resultatet från Modell 1 är därmed lägre jämfört med Modell 2 och Modell 3 som kontrollerar för andra variabler. Vidare har Europa och världsekonomin varit i en högkonjunktur under observerat år (SEB, 2018). Ytterligare ger 2018 endast en ögonblicksbild av förhållandet mellan arbetslöshet och garanterad minimuminkomst. Det som däremot stärker resultatet i Tabell 2 är att forskningsresultat från Norge har visat att höga och generösa bidrag med hårda aktiveringskrav kan öka sysselsättningen hos arbetslösa grupper (Markussen och Roed, 2016). Regelverket kring ekonomiskt bistånd för observerade länder hade dock generellt sätt stora likheter. Likväl blir det svårt att dra några paralleller till det norska programmet då det krävs mer detaljerad information angående regelverket kring ekonomiskt bistånd. Det ska även poängteras att resultatet endast gäller för urvalet som är begränsat till 23 länder. Ett större urval hade varit till fördel då resultatet av analysen hade blivit mer tillförlitligt.

I Tabell 2 kunde vi se att marginaleffekten av inflation minskade arbetslösheten med 2.346 procentenheter i Modell 3 och med 3.390 procentenheter i Modell 4. Detta är i linje med den så kallade "Philips curve" som påvisar ett inverterat förhållande mellan inflation och arbetslöshet på kort sikt, där högre inflation bidrar till minskad arbetslöshet (Pettinger, 2019; Ho & Iyke, 2018). Dock har Philipskurvan fått kritik eftersom det har observerats både hög inflation och hög arbetslöshet och vice versa på både lång och kort sikt det senaste halvseket (Leubsdorf, 2015).

6.2 Marginaleffekten av garanterad minimuminkomst på arbetslöshet och ungdomsarbetslöshet

När det kommer till resultaten för förändring över tid finns det frågetecken. Hur kommer det sig att marginaleffekten av garanterad minimuminkomst på total arbetslöshet och ungdomsarbetslöshet skiljer sig åt mellan de två hushållstyperna? Varför är effekten högre för hushåll med noll barn? En möjlig förklaring kan vara att hushåll med barn känner ett djupare

ansvar vad gäller att ta hand om och försörja sina barn. Det kan även vara så att föräldrar vill vara förebilder för sina barn och därför i högre grad väljer arbete framför arbetslöshet.

Ytterligare förklaring kan ligga kring den sociala norm och förväntning som finns på föräldrar i samhället, där det i högre grad förväntas att en förälder arbetar i jämförelse med en som inte är förälder. Föräldrar behöver dessutom inte bara tillfredsställa de ekonomiska behoven för sig själva utan också för resterande medlemmar i familjen.

Det ska även poängteras att hushåll med barn ofta har tillgång till ytterligare finansiellt stöd genom olika typer av barnbidrag som ej tas hänsyn till i analysen (OECD, 2020). Om nu hushåll med barn teoretiskt sett har en högre inkomst än hushåll med inga barn är det också rimligt att en ökning av garanterad minimuminkomst har en mindre effekt på arbetslöshet. Detta eftersom marginalnyttan av inkomst är avtagande. En avtagande marginalnytta för inkomst innebär att när garanterad minimuminkomst ökar med en procentenhet är nyttan större för hushåll med noll barn jämfört med hushåll med två barn, förutsatt att hushåll med två barn har en högre inkomst. Om vi då tänker att nyttan för hushållstypen noll barn ökar mer än nyttan för hushållstypen två barn är det också rimligt att hushållstypen noll barn i högre utsträckning väljer att vara kvar i arbetslöshet, vilket stämmer bra överens med Labour-Leisure Coice modellen.

Men hur kommer det sig att marginaleffekten av garanterad minimuminkomst är högre för båda hushållstyperna när beroendevariabeln är ungdomsarbetslöshet? En möjlig förklaring kan vara att ungdomar (15-24 år gamla) har en annan syn på arbete, där ungdomar värderar ledig tid (arbetslöshet) högre än vuxna. Det innebär i så fall att ungdomar behöver en högre reservationslön jämfört med vuxna för att befinna sig på en högre nyttonivå (indifferenskurva) än nyttan som uppnås från att spendera all sin tid på ickearbete (arbetslöshet). Om garanterad minimuminkomst stiger, minskar kostnaden för att befinna sig i arbetslöshet vilket ökar de ekonomiska incitamenten och nyttonivån för ungdomar att spendera mer tid på ickearbete (arbetslöshet). Detta stämmer väl överens med inkomsteffekten i Labour-Leisure Choice modellen (Figur 3). Det är viktigt att i diskussionen kring arbete och arbetslöshet komma ihåg att ökad inkomst inte är den enskilt avgörande faktorn för en individ att välja arbete framför ickearbete. Individuella preferenser spelar också en stor roll. Om nu ungdomars och vuxnas preferenser skiljer sig åt för arbete och ickearbete kan det påverka resultatet.

I Tabell 4 framgår det att marginaleffekten av BNP per capita tillväxt är högre när ungdomsarbetslöshet används som beroendevariabel. Som tidigare nämnt tar variabeln hänsyn till konjunkturcykeln. Detta är i linje med att ungdomsarbetslöshet är mer känslig för svängningar i konjunkturen (Bourne, 2011; Pettinger 2019). I Diagram 3a och 3b såg vi att ungdomsarbetslösheten var högre jämfört med total arbetslöshet i alla observationerna. Vid en lågkonjunktur är det svårare att få jobb och en arbetsgivare kommer prioritera att anställa människor med hög utbildning och lång erfarenhet. Med anledning av detta hamnar ungdomar per automatik i underläge eftersom ungdomar generellt sett både har lägre utbildning (eller ingen utbildning) och mindre erfarenhet. När konjunkturen sedan svänger och skiftar till högkonjunktur ökar efterfrågan på arbetskraft och det blir lättare för ungdomar att få anställning. Med andra ord klarar sig ”vuxna” med mer utbildning och längre erfarenhet bättre när konjunkturen skiftar.

Till sist bör även resultatet kring variabeln inflation beröras kort. I Tabell 4 kunde vi se att det endast blev en signifikant effekt för hushåll med två barn och att effekten var nästan dubbel så hög för ungdomsarbetslöshet. Varför vi ser denna effekt endast för hushåll med två barn är svårt att avgöra och det skulle behövas göra en mer djupgående analys genom att inhämta mer data under en längre tidsperiod.

6.3 Förbättringspotential av arbetet

Det finns ett antal punkter som hade kunnat göras annorlunda och förbättra arbetet. Först och främst hade det varit bättre att analysera regelverken gällande ekonomiskt bistånd i mer detalj och analysera hur regelverken har reformerats/ändrats för observerade länder under en längre tid. Genom att använda en tidsserieanalys för arbetslöshet och reformer skulle det vara möjligt att undersöka vilken effekt (om det finns en effekt) reformerna haft på graden av arbetslöshet. Dessutom hade det varit intressant att titta på kortsiktiga och långsiktiga potentiella effekter av reformerna.

Vidare hade det varit bättre om tvärsnittsstudien innehöll fler observationer. Ett större urval hade förbättrat regressionsanalysen och gjort bedömningen av betakoefficienterna mer pålitlig. De slutsatser som kan dras gäller endast för urvalet och det blir svårt att argumentera för att sambandet mellan garanterad minimuminkomst (ekonomiskt bistånd) och arbetslöshet är en generell effekt vilken även gäller för andra länder. Vidare hade regressionsanalysen kunnat

kontrollerats för fler variabler för att utvärdera hur det hade påverkat sambandet. Det hade också varit intressant att göra en tidsserieanalys för arbetslöshet, ungdomsarbetslöshet och garanterad minimuminkomst för att se hur dessa fluktuerar över en längre tid.

Tidsserieanalysen hade kunnat titta på effekten för enskilda länder för att sedan jämföra resultaten med varandra. I detta arbete används istället två olika årtal som ger två olika ögonblicksbilder. Det ska även poängteras att år 2008 inträffade en global finanskris. I kölvattnet av kraschen lider vissa länder fortfarande av de ekonomiska konsekvenserna medan andra länder har återhämtat sig betydligt bättre. Med anledning av finanskrisen 2008 hade det lämpat sig att även titta på andra årtal.

7. Slutsatser

Först och främst är det svårt att dra några konkreta slutsatser gällande regelverket kring ekonomiskt bistånd och hur detta påverkar arbetslösheten. Ytterligare och mer djupgående studier/forskning behövs för detta. De slutsatser som kan dras från tvärsnittsstudien är följande; För det första finns det ett positivt samband mellan arbetslöshet och garanterad minimuminkomst (ekonomiskt bistånd) i urvalet sett över tid. Höjd garanterad minimuminkomst för de två observerade hushållstyperna orsakar högre total arbetslöshet under perioden 2008 till 2018. För det andra påverkar en höjning av garanterad minimuminkomst för hushållstypen noll barn arbetslösheten i högre utsträckning jämfört med hushållstypen två barn. Vidare gäller även att marginaleffekten av garanterad minimuminkomst på ungdomsarbetslöshet är högre för båda hushållstyperna jämfört med marginaleffekten på total arbetslöshet i urvalet, sett över tidsperioden.

Slutligen har BNP per capita tillväxt ett inverterat förhållande med arbetslöshet och ungdomsarbetslöshet i urvalet sett över tid. Marginaleffekten av BNP per capita tillväxt är en minskning av arbetslösheten och ungdomsarbetslösheten för alla hushållstyperna i urvalet. Effekten är dessutom större för ungdomsarbetslöshet, vilken är mer känslig för konjunktursvängningar. Sammanfattningsvis har studien visat på ett positivt samband mellan ekonomiskt bistånd och total arbetslöshet respektive ungdomsarbetslöshet i urvalet sett över tidsperioden 2008 till 2018.

Referenser

Borjas, G.J. 2016. Labor Economics 7th Edition. New York, United States: McGrawHill.

Bourne, Ryan. 2011. Youth Unemployment: cyclical and structural concerns. Centre for Policy Studies. <https://www.cps.org.uk/blog/q/date/2011/11/17/youth-unemployment-cyclical-and-structural-concerns/> (Hämtad 2020-01-08).

Bruér, Mikael. 2019. Den svenska välfärden. SO-rummet. <https://www.so-rummet.se/kategorier/samhallskunskap/individers-och-gruppers-identitet-och-relationer/svenska-valfardssamhallet-och-valfardsstrukturer> (Hämtad 2019-12-20).

Eurostat Statistics Explained. 2019. Tax revenue statistics. Eurostat. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Tax_revenue_statistics_-_government_revenue_from_taxes_and_social_contributions (Hämtad 2020-01-02).

Gallo, Amy. 2015. A Refresher on Regression Analysis. Harward Business Review. <https://hbr.org/2015/11/a-refresher-on-regression-analysis> (Hämtad 2019-12-12).

Hayes, Adam. 2019. Why is Deflation bad for the Economy? Investopedia. <https://www.investopedia.com/articles/personal-finance/030915/why-deflation-bad-economy.asp> (Hämtad 2019-11-30).

Ho, Sin-Yu., Iyke, Bernard Njindan. (2018). Unemployment and Inflation: Evidence of a Nonlinear Philips curve in the Eurozone. *The Journal of Developing Areas* 53 (4): 151-163.

Investopedia. 2019. Why Do Insurance Policies Have Deductibles? Investopedia. <https://www.investopedia.com/ask/answers/071515/why-do-insurance-policies-have-deductibles.asp> (Hämtad 2019-12-20).

Jochumzen, Peter. 2017. Test for heteroscedasticity using squared residuals. [online]. https://www.youtube.com/watch?v=8lLpuFB9Hnc&list=PL3FE7gBXZjSJk88TVlx_bRPxYjj7aXX9H&index=59 (Hämtad 2020-01-06).

Keman, Hans. 2013. Economic openness. Encyclopaedia britannica. <https://www.britannica.com/topic/economic-openness> (Hämtad 2020-01-02).

Kenton, Will. 2019. Dependency Ratio Definition. Investopedia.

<https://www.investopedia.com/terms/d/dependencyratio.asp> (Hämtad 2019-11-30).

Krueger, Alan B., och Bruce D. Meyer. 2002. "Labor Supply Effects of Social Insurance" I *Handbook of Public Economics*, (4), redigerad av A.J. Auerbach och M. Feldstein, 2327-2392. Amsterdam: North-Holland.

Lambert, Ben. 2013. First Differences estimator. [online].

https://www.youtube.com/watch?v=m_8AsmtxKqs&t=25s (Hämtad 2020-01-06).

Leubsdorf, Ben. 2015. The Fed Has a Theory. Trouble Is, the Proof Is Patchy. *The Wall Street Journal*. <https://www.wsj.com/articles/the-fed-has-a-theory-trouble-is-the-proof-is-patchy-1440352846> (Hämtad 2020-01-03).

Markussen, Simen., och Roed, Knut. 2016. Leaving Poverty Behind? The Effects of Generous Income Support Paired with Activation. *American Economic Journal: Economic Policy* 8 (1): 180-211.

Moffitt, Robert. 2007. Welfare Reform: The U.S. Experience. *Swedish Economic Policy Review* 14 (2): 11-48.

Organisation for Economic Co-operation and Development. 2020. Adequacy of minimum income benefits (indicator). OECD. <https://data.oecd.org/benwage/adequacy-of-minimum-income-benefits.htm> (Hämtad 2019-11-27).

Organisation for Economic Co-operation and Development. 2020. Family benefits public spending (indicator). OECD. <https://data.oecd.org/socialexp/family-benefits-public-spending.htm> (Hämtad 2019-11-27).

Organisation for Economic Co-operation and Development. 2020. FDI restrictiveness (indicator). OECD. <https://data.oecd.org/price/inflation-cpi.htm> (Hämtad 2019-11-27).

Organisation for Economic Co-operation and Development. 2020. Financial disincentive to return to work (indicator). OECD. <https://data.oecd.org/benwage/financial-disincentive-to-return-to-work.htm> (Hämtad 2019-11-27).

Organisation for Economic Co-operation and Development. 2020. Inflation (CPI) (indicator). OECD. <https://data.oecd.org/price/inflation-cpi.htm> (Hämtad 2019-11-27).

Organisation for Economic Co-operation and Development. 2019. OECD.Stat. <https://stats.oecd.org/index.aspx?lang=en#> (Hämtad 2019-11-27).

Organisation for Economic Co-operation and Development. 2018. *2018 policy tables*. OECD. <http://www.oecd.org/els/soc/benefits-and-wages.htm> (Hämtad 2019-12-12).

Parker, Hermione. 1982. *The Moral Hazard of Social Benefits*. IEA: The Institute of Economic Affairs.

Pettinger, Tejvan. 2019. Philips Curve. Economicshelp. <https://www.economicshelp.org/blog/1364/economics/phillips-curve-explained/> (Hämtad 2020-01-03).

Pettinger, Tejvan. 2019. Reasons for Youth Unemployment. Economicshelp. <https://www.economicshelp.org/blog/517/economics/reasons-for-youth-unemployment/> (Hämtad 2020-01-08).

Rönkkö, Mikkor. 2019. Unobserved heterogeneity.[online]. <https://www.youtube.com/watch?v=MIF6x8UDupY&t=58s> (Hämtad 2020-01-06).

SEB. 2018. Nordic Outlook. <https://sebgroup.com/siteassets/hugin/documents/2018/20181113-seb-nordic-outlook-fortsatt-global-hogkonjunktur-men-utbudsrestriktioner-ger-nedatrisker-se-1-httpcwwshuginonlinecoms1208pr2018112225343xml.pdf> (Hämtad 2020-01-02).

Socialstyrelsen. 2019. Om ekonomiskt bistånd. Kunskapsguiden. <https://www.kunskapsguiden.se/Ekonomiskt-bistand/Teman/Yrkesintroduktion-for->

[socialsekreterare-inom-ekonomiskt-bistand/Sidor/Om-ekonomiskt-bistand.aspx](#) (Hämtad 2019-11-13).

Stenberg, Sten-Åke., och Brännström, Lars. 2009. Arbetslöshet som en icke önskvärd konsekvens av socialbidrag: Resultat från en tidsserieanalys på befolkningsnivå i Sverige 1946-1990. *Sociologisk forskning* 46 (4): 29-45.

Sundell, Anders. 2010. Guide: Regressionsdiagnostik-multikollinearitet. SPSS-AKUTEN. <https://spssakuten.com/2010/10/16/guide-regressionsdiagnostik-%E2%80%93-multikollinearitet/> (Hämtad 2019-12-30).

VISMA. 2019. Konjunktur - Vad är konjunktur? Vismaspcs. <https://vismaspcs.se/ekonomiska-termer/vad-ar-konjunktur> (Hämtad 2019-12-30).